

Széchenyi István Egyetem

Dunakiliti Község Önkormányzatának pályázati aktivitása a szigetközi települések környezetében

Tudományos Diákköri Munka

Készítette:

Lelkes Krisztina

CRP2BP

Vidékfejlesztési agrármérnöki BSc hallgató

Belső konzulensek:

Dr. Hegyi Judit

egyetemi docens

Somlyódyné Prof. Dr. Pfeil Edit PhD

egyetemi tanár

MOSONMAGYARÓVÁR

2024

Absztrakt

Dunakiliti Község Önkormányzatának pályázati aktivitása a szigetközi települések környezetében

A kutatási tervem középpontjában Dunakiliti község önkormányzatának pályázati aktivitásának bemutatása áll a szigetközi települések környezetében. Maga a témaválasztás elsősorban azért esett a településre, mert magam is a településen élek, itt töltöm a mindennapjaimat és érdekel, hogy miképpen működik az önkormányzat, hogyan szolgálja a közösség érdekeit. A hetesi gyakorlatomat a Dunakiliti Község Önkormányzatánál töltöttem el, így betekintést nyerhettem az önkormányzati munkafolyamatokba. A gyakorlat teljesítése után merült fel bennem a gondolat, hogy településsel kapcsolatos kutatást végezzenek.

Nem csak a fiatalok, hanem minden generáció életében fontos, hogy élhető települések alakuljanak ki. A helyi önkormányzatok olyan cselekvéseket hajtanak végre, amelyek befolyásolják saját életünk és környezetünk jövőjét. Lényeges megemlíteni, hogy a helyi önkormányzatok eltérő pályázati aktivitással rendelkeznek. Vannak olyan települések, amelyek teljes erőbedobással, míg más települések kevesebbet és bizonytalansággal pályáznak.

A választott témámmal kapcsolatban kíváncsi vagyok arra, hogy milyen pályázati lehetőségekkel élhet és tud élni a település. Továbbá érdekelt, hogy a vizsgált település esetében a hazai forrású pályázatok, vagy inkább az EU-s pályázatok vannak nagyobb számban jelen. A saját vizsgálataimat 2018-2023-as évre végeztem el. A témával kapcsolatban először fontosnak tartottam, hogy a szakirodalmi részben kifejtsem Szigetköz helyzetét, illetve a szigetközi települések társadalmi gazdasági helyzetét, majd Dunakiliti község beágyazódottságát, térségi kapcsolatait és gazdasági helyzetét. A gazdasági helyzet feltárását fontosnak gondoltam, hiszen nagyban befolyásolja Dunakiliti Község Önkormányzatának helyi adóbevételeit, amelyek mozgási lehetőséget képesek biztosítani a helyi fejlesztési lehetőségek megvalósítására.

Annak érdekében, hogy a vizsgált kutatási témáról valós és részletes képet kapjak két széles körben elfogadott, az elsődleges és másodlagos kutatási módszert alkalmaztam.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	4
1. 1 Célkitűzés	5
2. Szakirodalmi áttekintés	7
2.1 Szigetköz kialakulása	7
2. 2. A szigetközi települések gazdasági és társadalmi jellemzői	8
2.3 Dunakiliti beágyazódása és térségi kapcsolatai	9
2.4 Dunakiliti bemutatása	13
2.4.1 Dunakiliti település gazdasági helyzete	14
2.4.1.1 Primer szektor (mezőgazdaság)	14
2.4.1.2 Szekunder szektor (ipar)	15
2.4.1.3 Tercier szektor (szolgáltatások)	16
2.5 Dunakiliti Községi Önkormányzat gazdálkodásának alapjai és korlátai	17
2.5.1 Az önkormányzat gazdálkodásának sajátosságai	17
3. Saját vizsgálatok	19
3.1 Kutatásom tárgya	19
3.2 Vizsgálatok anyaga (adatbázisa)	19
3.3 Vizsgálatok módszere	20
4. Vizsgálati eredmények és értékelésük	23
4.1 Dunakiliti önkormányzat vagyongazdálkodása	23
4.1.1 Dunakiliti Község Önkormányzat eszközállományának alakulása 2018-2023	24
4.1.2 Az önkormányzat saját vagyonának alakulása 2018-2023 között	25
4.2 Dunakiliti önkormányzat gazdálkodásának elemzése 2018-2023	26
4.2.1 Az önkormányzat költségvetése 2018-2023	26
4.2.1.1 Az önkormányzat helyi adóbevételeinek alakulása 2018-2023	28
4.2.1.2 Az önkormányzat kiadásainak megoszlása (%) 2018-2023	30
4. 3 Dunakiliti önkormányzat pályázati aktivitása	32
4.3.1 Magyar Falu Program	32
4.3.2 Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP, TOP Plusz)	33
4.3.3 A Belügyminisztérium által meghirdetett pályázatok	35
4.3.4 Vidékfejlesztési Program (VP)	36
4.3.5 Pénzügyminisztériumi pályázatok	37
4.4 Dunakiliti önkormányzat önerőből megvalósított fejlesztései	38
4.5 A mélyinterjú kiértékelése	39
5. Következtetések és javaslatok	43
Irodalomjegyzék	45
Ábrajegyzék	50

1. Bevezetés

A szakdolgozatom középpontjában Dunakiliti község önkormányzatának pályázati aktivitásának bemutatása áll a szigetközi települések környezetében. Maga a témaválasztás elsősorban azért esett a településre, mert magam is a településen élek, itt töltöm a mindennapjaimat és érdekel, hogy miképpen működik az önkormányzat, hogyan szolgálja a közösség érdekeit. A hetesi gyakorlatomat a Dunakiliti Község Önkormányzatánál töltöttem el, így betekintést nyerhettem az önkormányzati munkafolyamatokba. A gyakorlat teljesítése után merült fel bennem a gondolat, hogy településsel kapcsolatos kutatást végezzek.

A települések működését szabályok határozzák meg, amelyek egyrészt az ország egészére érvényes jogszabályok formájában kerülnek alkalmazásra, másrészt az adott közösség kialakítja saját belső rendjét, annak elveit és jogi környezetét. A községek helyi önkormányzattal rendelkeznek, ahol a választópolgárok képviselőket és vezetőket választanak, akik a közösség érdekeit képviselik. A helyi kormányzás egyik legfontosabb módszere a településfejlesztési stratégiaalkotás és annak ütemezett megvalósítása. Az teszi lehetővé az összes települési alrendszer alakításában való részvállalást, illetve az azokkal érintett szereplők és közösségek bevonását a döntési és megvalósítási folyamatokba. A helyi közösségeket fenntartó és működtető képviseleti intézmények kötelezettsége, hogy a törvényekben előírtak mellett saját maguk önálló feladatokat vállaljanak, amelyek között meghatározóak a fejlesztések. A településfejlesztés a közösségi kontroll alatt álló rendszerek, intézmények, objektumok létrehozását, továbbá kompetenciák és kapacitások fejlesztését jelenti, amelyek a közösség jövőbeni céljait szolgálják. A megvalósult fejlesztések gyarapítják a települési funkciókat, aminek következtében bővülnek a közösség erőforrásai, s ez a településen élők életkörülményeit is alakítja (RECHNITZER, 2007).

A helyi politika egyik alkotójának tekinthető a helyi fejlesztéspolitika, amelynek célja, hogy kijelölje az adott település jövőbeni fejlesztési irányait, az azokhoz rendelhető célokat majd azokat beágyazza annak a térségnek a célrendszerébe, amelynek részét képezi. Ugyanis ezáltal biztosítható a fejlesztések eredményessége és szinergiahatása. A célrendszerek azonban változók, erősen kitettek az önkormányzat gazdasági helyzetének és a vállalkozói környezet által igényelt irányoknak, valamint az országos politika által megszabott feltételeknek, irányoknak, napjainkban az Európai Unió kínálta fejlesztési céloknak (RECHNITZER és SMAHÓ, 2011).

Úgy gondolom, hogy a helyi önkormányzatok és tevékenységük szerepe és az önkormányzatok közötti kapcsolatrendszer egyre jelentősebb, hiszen a településen élők szükségleteit folyamatosan ki kell tudnia elégíteni. Egy adott településen megfelelő környezetet, életfeltételeket kell teremteni, amelyhez elengedhetetlenek a fejlesztések. Olyan fejlesztéseket szükséges végrehajtani, amelyek célja, hogy a települések népességmegtartó erejét növelje, az elvándorlást visszaszorítsa, hogy a falvak ismét vonzóvá váljanak a fiatalok számára. Az önkormányzatok a fejlesztéseket saját és idegen tőkéből tudják finanszírozni. A helyi önkormányzatok jelentős része a saját éves költségvetésük terhére – külső források nélkül – a fejlesztéseket, beruházásokat nem tudják megvalósítani. Az önkormányzatoknak a fejlesztési, beruházási támogatásokért pályázniuk kell, amivel szemben az Európai Unió elvárása a stratégiára építkezés.

1. 1 Célkitűzés

Nem csak a fiatalok, hanem minden generáció életében fontos, hogy élhető települések alakuljanak ki. A helyi önkormányzatok olyan cselekvéseket hajtanak végre, amelyek befolyásolják saját életünk és környezetünk jövőjét.

A dolgozatom tárgyát képező Dunakiliti község Mosonmagyaróvár vonzáskörzetében helyezkedik el, ahol erőteljesen érvényesül a szuburbanizáció. A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) lehatárolja a településegységeket Magyarországon és azok között nem szerepel Mosonmagyaróvár, tehát agglomerálódási folyamattal nem érintett a térség, a város környékére való kitelepülés, a szuburbanizáció van jelen. Nagyban megváltoztatja a települések településhálózati dinamikáját, aminek következtében a belterületek növekedése tapasztalható, amely során a településszerkezetek átalakulnak. Sok esetben a települések infrastruktúra területén túlnőnek magukat pl. Dunakiliti, Mosonmagyaróvár. Ezen folyamatok is azt mutatják, hogy a fejlesztések elengedhetetlenek a települések esetében (GYMSTKH ,2021)., (GYMSTFK, 2021).

A kutatásom fókuszában Dunakiliti község önkormányzatának pályázati aktivitására szeretném a hangsúlyt helyezni. A választott témával kapcsolatban kíváncsi vagyok arra, hogy milyen pályázati lehetőségekkel élhet és tud élni a település. Továbbá érdekelt, hogy a vizsgált település esetében a hazai forrású pályázatok, vagy inkább az EU-s pályázatok vannak-e nagyobb számban jelen. A saját vizsgálataimat a 2018–2023-as évre végeztem el. A témával kapcsolatban először fontosnak tartottam, hogy a szakirodalmi részben kifejtsem Szigetköz

helyzetét, illetve a szigetközi települések társadalmi gazdasági helyzetét, majd Dunakiliti község beágyazódottságát, térségi kapcsolatait és gazdasági helyzetét. A gazdasági helyzet feltárását fontosnak gondoltam, hiszen nagyban befolyásolja Dunakiliti Község Önkormányzatának helyi adóbevételeit, amelyek mozgási lehetőséget képesek biztosítani a helyi fejlesztések megvalósítására. A szakdolgozatban részletesen elemzem az önkormányzat gazdálkodását, a bevételeinek és kiadásainak alakulását.

Annak érdekében, hogy a vizsgált kutatási témáról valós és részletes képet kapjak két széles körben elfogadott, az elsődleges és másodlagos kutatási módszert alkalmaztam.

A szekunder adatgyűjtés során a már mások által összegyűjtött információkat, adatokat tanulmányoztam és dolgoztam fel a saját kutatásaimhoz. Úgy gondolom, hogy ez a módszer tökéletes arra, hogy átfogó képet kapjak pl. Szigetköz helyzetéről. Az adatokat, információkat nyomtatott és elektronikus adatbázisból gyűjtöttem össze. Áttekintettem a fejlesztések alapjául szolgáló fellelhető eddigi tervdokumentumokat. Ahhoz, hogy átfogó képet kapjak Dunakilitiről használtam két statisztikai adatbázist, a Központi Statisztikai Hivatalét (KSH) és az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszert (TEIR). Ezen rész ki dolgozásához igyekeztem ábrákat, diagramokat készíteni. Törekedtem arra, hogy széles körű szakirodalmat használjak fel, valamint szükségesnek tartottam mélyebben megismerni az önkormányzatok működésére vonatkozó jogi szabályozást.

A primer kutatás egy olyan adatgyűjtési technika, amely során az információk elemzését saját megfigyelések, és tapasztalatok alapján tudjuk elvégezni. Ezek olyan adatoknak mondhatók, amelyek sokkal részletesebb és megbízhatóbb források, mint a szekunder adatgyűjtés. A szakirodalmi rész lezárását követően a saját vizsgálataimra helyeztem a hangsúlyt. A primer vizsgálattal összegyűjthető adatok irányulhatnak minőségi (kvalitatív módszer) vagy mennyiségi (kvantitatív módszer) információk megszerzésére, ezért témám feldolgozásához kvalitatív és kvantitatív módszert alkalmaztam. Az utóbbi körben interjút készítettem Dunakiliti polgármesterével. Az interjú kérdéseket igyekeztem összehangolni a választott témával kapcsolatban. A saját vizsgálataim elvégzése során az önkormányzat gazdálkodásáról és pályázati aktivitásáról helyben kapott adatokkal dolgoztam, amit az önkormányzati hivatal bocsájtott a rendelkezésemre.

2. Szakirodalmi áttekintés

2.1 Szigetköz kialakulása

Dunakiliti Magyarország Nyugat-Dunántúli régiójában, ezen belül Győr-Moson-Sopron vármegyében helyezkedik el. A természeti földrajzát tekintve Szigetköz tájegységnek a része. Szigetközt hazánk legnagyobb szigetének kell tekinteni, amely 375 km²-es területen helyezkedik el. A kistáj egyedi természeti adottságokkal és gazdag vizes élőhelyekkel rendelkezik, ahol a Duna és ágrendszere mai napig meghatározza az itt élő és leteleplülő népesség életfeltételeit. A sziget a XX. század végén vált igazán ismertté, mivel gyakran szerepelt a médiában. Az egyik legemlékezetesebb esemény az 1954-es pusztító árvíz, majd az 1977-ben kezdődő vízlépcsőépítés és a körülötte zajló viták tették híressé a tájat (KARÁCSONY, 2014).

A mai napig „az ezer sziget országának” és a „Duna gyermekének” nevezett kistáj, mert kialakulásában a Duna játszott fontos szerepet. A hatalmas szigetet a régi térképeken „Insula Magna”, „Insula Komaromiensis”, „Insula Jauriensis”, Schüttinsel” neveken említették. A 16. században a fő Duna-ágnak a folyása megváltozott, s a nagy szigetet kettévágta. Ettől kezdve a déli részét a magyarok Szigetköznek latinul „Insula minor”-nak, míg az északi nagyobb részt Csallóköznek latinul „Insula Magna”-nak nevezték el. A sziget magasabb északnyugati része a Felső-Szigetköz, míg az alacsonyabban fekvő területe Alsó-Szigetköz. A hajózási nehézségek és az árvizek pusztításai miatt a 19. században a Duna szabályozása mellett döntöttek, ami negatív környezeti hatásokkal járt. A folyamszabályozáshoz hasonlóan nagy változásokat eredményezett a Szigetközben a bősi-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer építése és üzembehelyezése. A vízlépcsőrendszer alapvető céljai között szerepelt a biztonságos hajózás megteremtése, az árvízvédelem, az energiatermelés, valamint a környezetvédelem járulékos biztosítása. A beruházás fő részei a dunakiliti duzzasztó és tározó, a nagymarosi duzzasztó, erőmű és hajózsilipek, valamint a bősi vízlépcső, erőmű és hajózsilipek voltak. Az 1970-es évek végén tiltakozások kezdődtek és a forráshiány miatt 1980-ban felfüggesztették a Dunakiliti Duzzasztómű építését. Az építkezés leállításának fő szakmai érvei: az ivóvízbázis, az erdők és mezőgazdaság, valamint az élővilág veszélyeztetése voltak. Magyarország 1989-ben úgy döntött, hogy nem óhajtja üzembe helyezni az egész létesítményt, s végül 1992-ben felbontotta a szerződést. Ennek következtében Szlovákia elkezdte Dunacsúnynál a C-változat építését, amivel kiváltotta a Dunakiliti Duzzasztóművet. Szlovákia 1992-ben elrekesztette a Dunát és üzembe helyezte a Bősi erőművet (ALEXAY, 2018).

Az utóbbi időben a térségben a Duna medrének süllyedése miatt csökkent a kisvizek és a talajvíz szintje, miközben az árvízszintek emelkedtek. Ezt a folyamatot még inkább felerősítette a Duna elterelése, ezért szükséges volt a mentett oldali és hullámtéri vízpótló rendszerek kiépítésére. 1995-ben elkészült a Fenékküszöb. A Dunakiliti duzzasztóval lehet szabályozni a fenékküszöb feletti vízszintet és a hullámtérbe kerülő víz mennyiségét, tehát a Duna vízjárásának megfelelő vízszintet lehet előállítani. A közeljövőben megfelelő stabil vízszintet szeretnének elérni a szigetközi ágrendszerben, amelyet új műtárgyak megépülésével szeretnének megvalósítani. A vízszint stabilizáció hozadékaként új gazdasági, turisztikai lehetőségek nyílhatnának meg a Szigetközben élők számára (ÉDUVIZIG, 2020).

A Győr-Moson-Sopron Vármegye Integrált Területi Programja (2021-2027) amit, később a 6. táblázatban bemutatok a dolgozatomban, miszerint a forrásallokáció körében a gazdaság- és turizmusfejlesztés kiemelt jelentőségű.

2. 2. A szigetközi települések gazdasági és társadalmi jellemzői

A Szigetközben kialakult falvak története szorosan kapcsolódik a vízhez. Egyes települések nevében a foglalkozásra vagy a Duna közelségére utalás van, mint például Halászi, Dunakiliti esetében. A települések többsége az Öreg-Duna mentén helyezkedik el és a folyó meghatározó szerepet játszik az itt élő emberek mindennapjaiban (SZABÓ, 2005).

A nagyobb és jelentősebb települések is a folyók, mint kereskedelmi útvonalak mentén alakultak ki. A Szigetköz térségében két kulcsfontosságú város Győr és Mosonmagyaróvár. Az alsó és felső-szigetközi települések között Hédervár és Ásványráró képezik a választóvonalat (FEKETE et al., 2023).

Szigetköz lehatárolását tekintve megállapítható, hogy a Mosoni-Duna és az Öreg-Duna közre zárt területe, hordalékkúpja. Szigetközbe a kistájkataszter szerinti besorolás alapján 23 település helyezkedik el a hordalékkúpon. Ha figyelembe vesszük a Duna és a Mosoni-Duna vonalát érintő településeket, akkor a Szigetköz területe 31 településre bővül. Ezen lehatárolás esetében célszerű inkább Szigetköz és térségéről beszélni. A települések a következők: Abda, Ásványráró, Bezenye, Darnózseli, Dunakiliti, Dunaremete, Dunaszeg, Dunaszentpál, Dunasziget, Feketeerdő, Gönyű, Győr, Győrladamér, Győrújfalú, Győrzámoly, Halászi, Hédervár, Kimle, Kisbajcs, Kisbodak, Kunsziget, Lipót, Máriakálnok, Mecsér, Mosonmagyaróvár, Nagybajcs, Öttevény, Püski, Rajka, Vámosszabadi, Vének (SZÖRÉNYINÉ, 2003).

A Szigetköz-Mosoni-sík LEADER Egyesület 2014-2020 Helyi Fejlesztési Stratégiájának adatai alapján a térség az országos és a Nyugat-Dunántúli régió fejlettségéhez viszonyítva gazdaságilag fejlett. A Szigetközi települések életében meghatározó szerepe van a győri ipai parknak, Mosonmagyaróvár munkafelvevőképességének, illetve Ausztria és Szlovákia nagyfokú munkaerő elszívó erejének. Ennek hatására a térségben fellépő probléma a szakemberek hiánya. A külföldi tőke beáramlása meghatározó a régióban, jelentős vállalkozások gépjármű, könnyű- és elektronikai ipari beszállítóként működnek. Néhány gazdasági központ, ipari park esetében innovatív, termelékenységnövelő komplex szolgáltatások valósulnak meg pl. Dunakiliti, Mosonszolnok, Lébény területén. Mosonmagyaróváron megfigyelhetők a szuburbanizációs folyamatok, amely során a környező Felső-Szigetközi településekre költözik a lakosság. Folyamatos jelenség a munkalehetőség reményében az ország keleti részéből való áttelepülés. A helyzetelemzés megállapítása szerint a munkanélküliség nem meghatározó probléma, valamint a születések száma évről évre csökken, de a migrációnak köszönhetően a lakosság száma növekedést mutat. Annak ellenére, hogy a térségben élő fiatalok köre elhagyja a vidéki települését és inkább külföldi megélhetésben vagy városi megélhetésben gondolkodik. (SZMLEADER, 2016).

2.3 Dunakiliti beágyazódása és térségi kapcsolatai

Dunakiliti a Nyugat-Dunántúli régióban, a Győr-Moson-Sopron vármegye területén elhelyezkedő 183 település egyike. A vármegyében 12 városi jogállással rendelkező települések közül a vármegyeszékhely Győr, illetve Sopron vármegyei jogú városnak van nyilvánítva. A vármegyén belül jelentős térszervező szereppel rendelkezik még Mosonmagyaróvár, a többi város lakosságlétszáma 10 ezer fő alatti. Jelentős ingázás jellemző Győr, Sopron és Mosonmagyaróvárra. A közvetlen határ menti, határ közeli településeket érinti elsősorban pl. Dunakiliti. A kívülről a térségbe vándorlásnak hatására a települések esetében a népességszám dinamikusán növekszik. A népességnövekedés megfigyelhető Dunakiliti esetében is, de felmerül az emberben a kérdés, hogy a külföldi vagy a magyar állampolgárok növelik-e a lakosság létszámát, mivel Pozsony szuburbanizációs folyamatai érzékelhetőek a településen. A faluban töltöm mindennapjaimat és egyre inkább szembetűnő jelenség, hogy az eladó házak jelentős részét szlovák állampolgárok vásárolják meg. Ennek következtében Mosonmagyaróvár és Dunakiliti település infrastruktúra területén túlnőtte magát (GYMSVITP, 2023)., (GYMSVITP, 2015).

Ez azt jelenti, hogy a helyi infrastruktúra az utak, közműhálózat, közszolgáltatások, közintézmények már nem képesek lépést tartani a nagyobb lakosságlétszám növekedésével. A települések és az említett városok tekintetében a személygépkocsi forgalom jelentős mértékben megnőtt, aminek következtében a közlekedési igények nőnek és átstrukturálódásra van szükség (HARDI és NÁRAI, 2005).

A településeket összekötő úthálózat a nemzeti vagyon része, tekintettel azonban arra, hogy az állam tulajdonában van, az önkormányzatoknak nincs ráhatása a fejlesztésére. Ezt Dunakiliti pályázatai is bizonyítják, ugyanis kizárólag belterületi utak és járdák fejlesztésére tudott támogatást szerezni. Mosonmagyaróvár esetében parkolási nehézségek és közlekedési torlódások állnak fent, mivel megnövekedett az autóforgalom. Ez a jelenség a lakosságlétszámának növekedésének, valamint a napi szintű ingázásnak köszönhető. Dunakiliti esetében a közszolgáltatások túlterheltsége lépett fel, ennek érdekében az EON hálózathálózat bővítést folytat, valamint nemrég került sor az internethálózat fejlesztésére is.

Közigazgatási szempontból Dunakiliti közös polgármesteri hivatalban működik Feketeerdő községgel, valamint a településhez tartozik Tejfalusziget. Az önkormányzat együttműködik a helyi vállalkozásokkal és civil szervezetekkel a gazdasági fejlődés érdekében. Szoros kapcsolatot ápol Tejfaluszigettel és Feketeerdővel, mivel ezeken a településeken bölcsődével, óvodával, iskolával nem rendelkeznek, így a gyerekek Dunakilitire, vagy Mosonmagyaróvárra járnak. Dunakiliti Szigetköz-Mosoni sík fejlesztési térség része. A fejlesztési térségben jelentős a határokon átnyúló együttműködések szerepe, illetve Szigetköz esetében a turisztikai fejlesztések. (GYMSVITP, 2023).

A fejlesztési térségben 2009-ben alakult meg Mosonmagyaróvár központtal a Szigetköz Turizmusért Egyesület, aminek rövidítése TDM, s melynek Dunakiliti is tagja. A TDM stratégiában szerepel a kerékpárút építés Dunakiliti-Mosonmagyaróvár szakaszon, illetve a kerékpárút építés a Szigetköz belső területein pl. Dunakiliti. Ha sikerül a megvalósítása akkor a települések közötti térségi kapcsolatok erősödni fognak (SZTETDM, 2012).

A Duna az elkövetkező években is összekötő kapocs lesz a jövőbeni fejlesztések területén. Szigetköz és Csallóköz települései közötti kapcsolatot tovább erősíti az Eurovelo 6 nemzetközi kerékpárút fejlesztése (MEZEI és TÓTH, 2008).

A határon átnyúló együttműködés erősítése érdekében, illetve Szigetköz és Csallóköz közötti kapcsolat erősítése érdekében valósul meg a Dunakiliti-Dobrohost közötti kerékpáros híd. Az útvonal az Eurovelo6 nemzetközi kerékpárúthálózat kiegészítő eleme lesz. Turizmus

szempontjából előnyös lesz Szigetköz és Csallóköz számára. A jövőben Dunakiliti idegenforgalmi látványossága lesz (SZTETDM, 2021).

Dunakiliti Község Önkormányzata több térségi társulásnak is a tagja, amelyek különböző célokkal és feladatokkal működnek, de mindegyik társulás arra törekszik, hogy a vidéki térségek fejlődését elősegítse.

Dunakiliti Község Önkormányzata a következő térségi társulásoknak a tagja:

- **Felső DUNATÁJ Társulás:** 1998-ban alakult meg. Célja: az Duna Természeti értékeinek a megóvása. (SZÖRÉNYINÉ, 1997).
- **Mosonmagyaróvár térségi társulás:** 2013-tól Mosonmagyaróvári Térségi Társulásként működik. Érdekképviselője közé tartozik: szociális- gyermekjóléti ellátás, térségfejlesztés. Önkormányzatokon kívül számít a gazdálkodó egységek, civil szervezetek, állami intézmények aktív együttműködésére. URL⁴, URL⁵
- **Szigetközi Önkormányzatok Szövetsége:** 90-es évek elején jött létre. Elsődleges érdekképviselője a megépült bőszi vízlépcső miatt kialakult ökológiai problémák, környezeti válsághelyzetek kezelésére való törekvéseket helyezte előtérbe, majd később egyéb területfejlesztési feladatokat is felvállalt. Az 1996-os területfejlesztési törvény elfogadását követően átalakult önkormányzati területfejlesztési társulássá (SZÖRÉNYINÉ, 2003).
- **Szigetköz Natúrpark Egyesület** 2018-ban kapta meg a Natúrpark címet, Tagjai: Győr-Moson-Sopron Megyei Közgyűlés, TDM szervezet, LEADER szervezet, a SZITE, Pisztráng Kör Egyesület, 26 önkormányzat és együttműködő partnere a Fertő-Hanság Nemzeti Park. Célja az egyesületnek a természet, a táj, és abban élő, alkotó ember harmóniájának megteremtése, feladata ezen örökség megőrzése, bemutatása és a vidék fejlődésének elősegítése. Működése 4 pillére épül: természet és kulturális örökség védelme, környezeti nevelés és szemléletformálás, vidékfejlesztés, turizmus (SZTETDM, 2021).
- **Szigetközi Tájegység Értéktár Bizottság:** 2020-ban alakult. A Szigetközben található tájegységi nemzeti értékek felkutatását, dokumentálását, valamint a térségi identitás erősítését helyezi a középpontba. URL³
- **Szigetköz-Mosoni-sík Leader Egyesület:** a közösséget alkotó térség 35 önkormányzatának, vállalkozásainak és civil szervezeteinek a fejlesztésében kulcsszerepet játszik. Döntéshozó testülete 12 fős és alapítói voltak a Natúrpark

Egyesületnek és annak munkaszervezeti feladatait ők látják el. A Leader program keretében Dunakiliti pályázati forrásokhoz juthat, amelyekből helyi fejlesztéseket valósíthat meg pl. infrastruktúrafejlesztés. Az EU vidékfejlesztési politikájának része a LEADER program, közösségi kezdeményezéseinek egyike, amelynek célja, hogy a vidékfejlesztési források a helyi szereplők együttműködésére épülve, komplex módon hasznosuljanak (SZTETDM ,2021)., URL⁶

- **Szigetköz Turizmusért Egyesület:** 2009-ben alakult meg 52 taggal. Az egyesület célja a köz és magánszféra partnerségén, közös érdekeltségen alapuló idegenforgalom fejlesztése. Feladatai között szerepel a térség turizmusában tevékenykedők szakmai összefogása, új turisztikai rendezvények létrehozásának kezdeményezése, a pályázat-figyelésében és a pályázatok megírásában a tagok részre szakmai segítség nyújtása pl. települések programjaihoz. A tagok sorát 61 szálláshely, 20 étterem, 20 önkormányzat, hét attrakció, három vízitúra szervező, egy horgászbolt, egy gyalogtúra szervező 28 egyéb vállalkozás gyarapítja (SZTETDM, 2021), URL⁷

Összességében elmondható, hogy Dunakiliti aktív szerepet tölt be a térségi kapcsolatokban, ezt alátámasztja az is, hogy több térségi társulásnak a tagja. Ennek ellenére közös együttműködésben fejlesztések nem valósulnak meg, így fejlesztések esetében nem tudunk élő kapcsolatokról beszélni. Mint azt a primer vizsgálat és a mélyinterjú a dolgozat második részében igazolni fogja, ennek legfőbb oka a pályázati kiírásokban rejlik, valamint a közös beruházások során az elszámolás jóval bonyolultabb folyamat. Nehéz olyan fejlesztést találni, ahol közös az érdek. Kivételként említhető, amikor úgy került kiírásra pl. a bezenyei szennyvíztisztító telep fejlesztése, hogy az több települést is érintett.

A „KEHOP-2.2-2-15-2016-0059 azonosítószámú „Észak- és Közép-dunántúli Szennyvízelvezetési és -kezelési fejlesztés 5.” című projekt 2 882 273 498 Ft támogatásból 87,93%-ban Európai Unió és 12,07%-ban hazai forrásokat felhasználva valósult meg, amely során az érintett települések közösen pályáztak. A beruházás több település önkormányzatát érintette: Csaprendek, Répcelak, Csánig, Bezenye, Dunakiliti, Dunasziget, Feketeerdő és Rajka. Bezenyén, illetve a szennyvízelvezetési agglomerációban található Rajka, Dunasziget, Feketeerdő és Dunakiliti településeken csatornahálózat-bővítés és szennyvíztelep fejlesztés valósult meg a projekt keretében. URL¹⁵

2.4 Dunakiliti bemutatása

Dunakiliti Nyugat-Dunántúlon, Győr-Moson-Sopron megyében található település, amely Szigetköz tájegységéhez tartozik. A község Felső-Szigetközi település, hozzá tartozik Tejfalusziget. Másodtelepülésnek mondják, hiszen a hatalmas árvizek miatt magas dombhátra kellett építkezni, számos krónika szerint nem az eredeti helyén van. Testvértelepülései: Nagyszarva, Doborgaz, Oroszvár, Siófokhoz tartozó Balatonkilitivel és Komárom-Esztergom megyei Tardos, ausztriai Kittsee és Lilienfeld. (DKÖ³, 2015), (DKÖ⁴, 2020), URL¹

Mosonmagyaróvártól és a szlovák határtól kb. 8-10 km-re fekszik. Mosonmagyaróvárról Feketeerdőn áthaladva jutunk el Dunakilitire, a távolság 9,4 km. Északnyugati irányban Rajka községtől kb. 8,3 km-re délkeleti irányban Dunaszigettől kb. 7,5 km-re fekszik. A községet Mosonmagyaróvár-Dunakiliti-Rajka 1408. számú és Dunakiliti-Dunasziget-Halászi 1407. számú mellékutak kötik össze a környező településekkel. A falu közelében található települések: Bezenye, Dunasziget, Feketeerdő, Rajka, Tejfalusziget. URL¹

A település lakóterületeire alapvetően a falusias egy-kétlakásos beépítési mód a jellemző. A településen kevés az eladó telek, ezért szükséges kijelölni és kialakítani újabb területeket. A település központja a templom környékén alakult ki, itt található a polgármesteri hivatal, boltok, iskola, óvoda, bölcsőde stb. A gazdasági területek a Zátonyi-Duna és a Nagy-Duna töltése közötti területen és a Gyümölcsös utca folytatásában és a Belső Major utca területén alakultak ki. Ezeken a területeken vállalkozások telepedtek le és alkalmas további vállalkozások befogadására. Az üdülő területek a folyópart mentén helyezkednek el és a tulajdonosok hétvégi házas üdülőtelekként használják. A zöldterületek folyamatosan bővülnek a településen. A 2010-es évben került sor a templom és környezetének a rendbetételére. A jelentősebb fásított terület a Batthyány-kastély környezetében található. A Kiserdei Óvoda mellett pedig Kiserdei Sétány került kialakításra. A község szép, rendezett, virágos környezet, melyért kitüntetést kapott 2016-ban a Virágos Magyarországért versenyben. (DKÖ¹, 2012), (DKÖ², 2011).

Az 1. táblázat adatainak megvizsgálása előtt a lakónépesség fogalmát kell tisztázni. A lakónépességbe azok a személyek tartoznak, akik egyetlen lakóhellyel, az összeírás helye, illetve, ha több lakóhellyel rendelkeznek, az összeírás helyét tekintik életvitelszerűen lakóhelyüknek. (KSH, 2011).

A település lakónépessége a 2023. év végén 2125 fő, amely a 2011-es évhez képest 13,27%-kal nőtt. Megfigyelhető (1. táblázat), hogy a község népességstatisztikája pozitív irányba mozdult el, amelynek legfőbb okozója a gazdasági környezet, valamint a hármashatár közelsége.

1. táblázat: **Dunakiliti település lakónépességének változása 2011-2023**, forrás: TEIR adatai alapján saját szerkesztés

Év	Lakónépesség (dec. 31.) (fő)	Természetes szaporodás, fogyás (ezrelék)	Belföldi vándorlási egyenleg, ezer lakosra (ezrelék)
2011	1876	1,08	-6,46
2012	1884	0	0
2013	1862	-9,08	2,14
2014	1867	-2,15	1,61
2015	1858	0	-11,81
2016	1873	-3,75	6,43
2017	1894	0	-7,96
2018	1898	-1,05	-13,19
2019	1897	0	1,05
2020	2171	3,44	16,72
2021	2228	-5	-10,91
2022	2176	-1,79	-3,57
2023	2125	1,4	-11,16

Legjobban szemlélteti a lakónépesség növekedést az, hogy a 2019-es évről a 2020-as évre 14,44%-kal pontosan 274 fővel nőtt a lakónépesség száma a településen. A TEIR adatbázisa szerint 2023-ban 875 db lakóház volt a településen. Figyelembe kell venni, hogy a fellendüléshez hozzájárulhatott a gyermeket nevelő családok otthonfelújítási támogatása is, amelyet a 518/2020 (XI. 25.) Kormányrendelet szabályoz. (518/2020. (XI:25.) Korm. rendelet) Dunakilitin a hármashatár közelsége miatt jelentős a külföldi érdeklődés az előregedett, eladásra szánt házak iránt. Elsősorban szlovákok és osztrákok vásárolnak üdülés és lakhatás céljából telkeket és ezáltal növekszik a külföldi tulajdonban lévő lakások száma.

2.4.1 Dunakiliti település gazdasági helyzete

A község gazdasági fellendülését a kedvező fekvése, a hármashatár közelsége, a duzzasztómű építése hozta meg.

2.4.1.1 Primer szektor (mezőgazdaság)

Dunakiliti gazdasága 1984-ig a mezőgazdaságra épült. Ma a község vezető agrárvállalata az Agrár Zrt, de a szántóföldi növénytermesztés során áru- és takarmánynövényeket is előállít. Az ország legjobb tehenészetei közé sorolható és külföldi indiai munkaerőt is alkalmaz. A közelmúltban került sor a fejlesztésére (SURI, 2015)., URL¹.

A 2. táblázat második oszlopa a mezőgazdaságban, erdőgazdálkodásban, halászatban regisztrált vállalkozásokat mutatja az elmúlt években. A legkevesebb 2017-ben és a legtöbb vállalkozás 2020-ban, 2022-ben volt. A táblázatból látszik, hogy 2018-as évet követően, folyamatosan növekedett a regisztrált vállalkozások száma.

A 2. táblázat harmadik oszlopa a településen lévő regisztrált őstermelőket mutatja. A 2011-es évhez képest folyamatosan csökkent az őstermelők száma.

2. táblázat: **Regisztrált vállalkozások száma (db) Dunakilitin 2011-2022**, forrás: TEIR adatai alapján saját szerkesztés

Év	Regisztrált vállalkozás; Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (TEÁOR08: A) (dec. 31.) (db)	Regisztrált őstermelők (dec. 31.) (db)	Regisztrált vállalkozás; Ipar (TEÁOR08: B+C+D+E) (dec. 31.) (db)	Regisztrált vállalkozások a szolgáltatásokban (db)
2011	137	108	13	74
2012	144	113	13	75
2013	141	72	13	81
2014	142	77	13	77
2015	139	79	13	80
2016	135	78	14	92
2017	133	73	14	100
2018	135	74	15	104
2019	143	80	16	113
2020	146	81	15	112
2021	150	79	16	108
2022	150	78	17	113

2.4.1.2 Szekunder szektor (ipar)

Különösen ipari szempontból a Duzzasztómű építése és annak leállítása jelentősen megváltoztatta a helyzetet a településen. Az építkezés számos ipari vállalkozást vonzott a térségbe, amit tovább erősítettek az önkormányzat által kínált kedvező adózási feltételek. Ennek hatására komoly ipari fejlődés indult el. 1995-ben alapították Veritas Dunakiliti Csatlakozástechnikai Kft.-t. A gyár üzemanyagrendszereket, olaj és levegőztető rendszereket szállít Európa autógyárainak. A Greenhouse Dunakiliti Konzervüzem Kft. főként uborka feldolgozásával, meggy konzerválásával, valamint pritaminpaprika tartósításával foglalkozik. Az SPIndustries Villamosipari Termelő és Kereskedő Kft. fő tevékenysége villamos motorok és áramfejlesztők gyártása. A Sárközi Díszkovács cég kovácsoltvas, kerítések, korlátokat

készít, amíg a Ladylon Szintetikus Fonalgyártó Kft. a fonalak gyártásával foglalkozik. A Szigetköz Lelke Pálinkaház, amely Tejfaluszigeten található prémium pálinkákat gyárt a legmodernebb technológiával. A Fülöp Manufaktúra a háromkerekű kerékpárok tervezésével és gyártásával foglalkozik. Ezek a vállalkozások munkalehetőséget kínálnak a helyi lakosok számára. A településen élők a településen, Mosonmagyaróváron és környékén, valamint Szlovákiában, Ausztriában vállalnak munkát (SURI, 2015).

A Duzzasztómű felújítására sor került, a beépített kiserőmű 4,8 MW maximális teljesítményű. A műszaki átadása 2022.május 31-én volt. A vízerőmű várható energiatermelése korlátozások nélkül 14,038 GWH/év. URL²

A 2. táblázat negyedik oszlopának adatai alapján az ipari vállalkozások száma stabilnak tekinthető a községben.

2.4.1.3 Tercier szektor (szolgáltatások)

A település lakói és vállalkozói ügyfelei számára az MBH Bank és a Magyar Posta nyújt szolgáltatásokat. A lakosság mindennapi szükségleteit a helyi vendéglők és boltok elégítik ki, közülük a legismertebb étterem a Sári Csárda. A közösségi élet fontos színtere az Integrált Községi Szolgáltató Tér (IKSZT) Diamant Hotel kikapcsolódási lehetőséget biztosít: fürdőzés, bowlingozás, szauna, ugri park. A falusi turizmus kedvelői elsősorban DuNatura Vendégház, Villa Hédi Panziót választják. A vízi sportolási lehetőségek a Vadvíz Kempingben vehetők igénybe. A sportolási lehetőségek: sportcentrum műfüves pályáján, sportcsarnok, Makay Lovarda, Pleasuer Dome fitneszteremben. A községben kozmetikusok, fodrászok, virágboltosok, kertészetek, autó szervizek is vannak. A településen és a település közelében élő gyerekek iskolába járása biztosított. Az oktatás a Dr. Batthyány-Strattmann László Általános Iskolában zajlik. A faluban lévő Egészségházban védőnő, háziorvos és fogorvos szolgáltatja az egészségügyi szolgáltatásokat (SURI, 2015)., URL¹

A 2. táblázat ötödik oszlopa a szolgáltatásokban regisztráltak számát mutatja az elmúlt időszakokban. A 2011-es évhez képest folyamatos növekedés figyelhető meg a szektorban. Dunakiliti nagyságrendjéhez képest a szolgáltató szektorban sok vállalkozást koncentrál és folyamatosan emelkedik a számuk.

A község nagyságrendjéhez képest a mezőgazdaságban, iparban és szolgáltató szektorban sok vállalkozást koncentrál. A gazdasági helyzet áttekintését követően egyértelmű, hogy összességében jó gazdasági helyzetben van a település és ennek a körülménynek köszönhetően

kedvező az önkormányzat jövedelemtermelő-képessége, hiszen feltárásra kerültek a helyi iparüzési adó alanyai. A helyi iparüzési adóból befolyt bevétel részben alapot képez a fejlesztésekhez. A saját vizsgálataim részben a helyi adóbevételek alakulását tovább vizsgálom, mivel mozgási lehetőségeket képes biztosítani a fejlesztési lehetőségek területén.

2.5 Dunakiliti Községi Önkormányzat gazdálkodásának alapjai és korlátai

A Dunakiliti Község önkormányzat a helyi közügyek intézése és a helyi közhatalom gyakorlása érdekében működik. Működése során ellátja a törvényben meghatározott kötelező és az általa önként vállalt feladatokat és hatásköröket. A település önkormányzatának feladatát és hatásköreit a képviselő-testület gyakorolja. A helyi közügyek intézésének érdekében a törvények betartása mellett vannak alapjogai: a rendeletalkotáshoz való jog, határozathozatalhoz való jog, működési és szervezeti önállósághoz való jog, helyi adóztatáshoz való jog stb. (Magyarország Alaptörvénye 32. cikkely), (2011. évi CLXXXIX törvény)

2.5.1 Az önkormányzat gazdálkodásának sajátosságai

A helyi önkormányzat költségvetése az államháztartás részét képezi. Az önkormányzati alrendszer költségvetése elkülönül a központi költségvetéstől, de a központi költségvetési támogatások révén kapcsolódik hozzá. Dunakiliti önkormányzat gazdálkodásának az alapját az éves költségvetés biztosítja. Saját bevétellel és önálló vagyonnal rendelkezik, mely önálló gazdálkodásának garanciáját jelenti. A képviselő-testület rendeletben határozza meg az önkormányzat költségvetését. A költségvetési keretből finanszírozza és látja el a törvényben meghatározott kötelező, illetve önként vállalt feladatait. A feladatainak ellátásának feltételeit saját bevételeiből, más gazdálkodó szervektől átvett bevételekből, továbbá központi költségvetési támogatásból teremti meg. A település gazdálkodásának a biztonságáért a képviselő-testület, a gazdálkodásának szabályszerűségéért a polgármester felel. A polgármester és a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit a gazdasági programban rögzítik. A gazdasági program meghatározza azokat a célokat és feladatokat, amelyek összhangban vannak az önkormányzat költségvetési lehetőségeivel, valamint a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják. (2011. évi CLXXXIX törvény)

Megnéztem a 2015-2019 és 2019-2024 időszakra vonatkozó gazdasági programot, hogy milyen célokat, fejlesztési lehetőségeket határoztak meg a település esetében.

A 2015-2019-es időszakra épületek felújítását, út és járdahálózat korszerűsítését tervezték. Az időszakban komoly problémát jelentett a Mozi köz úthálózatának felújítása, csapadékvíz-elvezetés megoldása és a szennyvízhálózat korszerűsítése. Fő célkitűzések közé tartozott a bölcsődés korú gyerekek ellátásának megoldása, az Egészségház megvalósítása, valamint kerékpárút kiépítése Dunakiliti-Feketeerdő-Mosonmagyaróvár között, illetve Rajka és Dunakiliti között (DKÖ³, 2015).

A 2019-2024-es gazdasági programból kiderül, hogy sikerült megvalósítani saját forrásból a Mozi köz felújítását. A Rajkától Pozsonyba induló buszjárat Dunakilitiig nem valósult meg, helyette Pozsony-Rajka vonatközlekedés indult újra. Pályázati forrásokból megvalósult: a Kiserdei Bölcsőde, az Egészségház, a Kiserdei Óvoda felújítása, a Fogorvosi rendelő és szolgálati lakás felújítása. Új célkitűzésként szerepel a Nyugdíjasház terveinek elkészítése, a szabad strand kialakítása (DKÖ⁴, 2020).

Összességében elmondható, hogy az előző öt éves ciklusra szóló tervek nagy része megvalósult a településen. A gazdasági programban szereplő fejlesztések megvalósulása függ a pályázati forrásoktól és a lehetőségektől, amit saját kutatásom során szeretnék bizonyítani.

A szakirodalmi részben feltártam Szigetköz helyzetét és a szigetközi településeken élők gazdasági és társadalmi jellemzőit. Két kulcsfontosságú város van a térségben Győr és Mosonmagyaróvár. A Szigetközi-Mosoni-sík térség gazdaságilag fejlett, de a szigetközi települések esetében érvényesül Ausztria és Szlovákia munkaerő elszívó ereje. Dunakiliti Mosonmagyaróvár vonzáskörzetében helyezkedik el, ahol erőteljesen érvényesül a szuburbanizáció. A szakirodalmi rész feldolgozását követően megállapítható, hogy jelentős szigetközi településről van szó. A község népességstatisztikája pozitív irányban mozdul el, amely köszönhető a kedvező földrajzi fekvésének. A gazdasági körülményeinek megvizsgálását követően egyértelmű, hogy nagyságrendjéhez képes sok vállalkozást koncentrálni. Ebből arra lehet következtetni, hogy az önkormányzatnak kedvező jövedelemtermelő-képessége van. Az önkormányzat több térségi társulásnak is a tagja, ezáltal aktív szerepet tölt be a térségi kapcsolatokban, de közös fejlesztések nem valósulnak meg. Áttekintettem az önkormányzat gazdálkodásának sajátosságait, azon belül a gazdasági programját és elmondható, hogy az előző ciklusra szóló tervek nagy része megvalósult.

A dolgozat további részében a saját vizsgálataimat mutatom be.

3. Saját vizsgálatok

3.1 Kutatásom tárgya

Kutatásom fókuszában Dunakiliti Község Önkormányzatának pályázati tevékenységére irányul, különös tekintettel a település számára elérhető pályázati lehetőségekre. Érdeklődésem középpontjában állt, hogy a 2018-2023 közötti vizsgált időszakban milyen pályázatokkal tudott élni és milyen forrásokkal jutott hozzá. Kíváncsi voltam arra is, hogy Dunakilitin inkább a hazai forrású vagy EU-s pályázatok vannak nagyobb arányban jelen. A saját vizsgálataim között szerepelt, hogy áttekintsem Dunakiliti Község Önkormányzat vagyongazdálkodását. Úgy gondolom, hogy egy önkormányzat vagyoni helyzete jelentős mértékben befolyásolja a pályázati aktivitást, mivel a pályázatok benyújtása és végrehajtása sokszor saját forrást is igényel, ami csak megfelelő pénzügyi stabilitással mellett teremthető elő. A szakdolgozatomban részletesen elemeztem az önkormányzat gazdálkodását, különös tekintettel a bevételek és kiadások alakulására. Az önkormányzat bevételei milyen forrásból származnak pl. állami támogatások, helyi adók és mire fordítja azokat pl. fejlesztésekre, alapvető működési kiadásokra. Érdekelt az önkormányzat költségvetésének helyzete, hogy költségvetési hiánya van-e vagy sem. Utána jártam, hogy az önkormányzat milyen típusú pályázatokat nyert el, milyen arányban vannak a sikeres pályázatok. Megvalósulnak - e közös beruházások más településekkel, vagy sem, esetleg mi lehet ennek magyarázata.

Annak érdekében, hogy a témámról átfogó képet kapjak, két széles körben elfogadott, elsődleges és másodlagos kutatási módszereket alkalmaztam. A két módszer alkalmazása alapos rálátást képes nyújtani egy adott témával kapcsolatban.

3.2 Vizsgálatok anyaga (adatbázisa)

Maga az adatforrások adatok (információ) hordozói. Az adatforrásokat alapvetően két kategóriába lehet sorolni: primer és szekunder források. A szekunder adatok során olyan információkhoz juthatunk hozzá, amelyeket más célból gyűjtöttek össze. Először felkutattam ezeket a forrásokat és felmértem tartalmuk hasznosságát. A szekunder adatokhoz viszonylag könnyen hozzá tudtam férni. Különböző könyveket, folyóciókat, tervdokumentumokat tekintettem át annak érdekében, hogy a primer adataim könnyebben értelmezhetőek és megérthetőek legyenek. Egy adott kutatási témával kapcsolatban célszerű egyesíteni a

szekunder és primer adatokból származó információkat. A szekunder adatok belső és külső forrásokból származhatnak (PERVEZ és KJELL, 2011).

Az önkormányzat kutatási pályázati aktivitása során lefolytatott saját vizsgálatokhoz többféle forrást és adatot használtam fel. Az anyagok segítségével sikerült feltárnom milyen típusú pályázatokat nyújt be és mennyire hatékonyan működik. Számos információt az önkormányzatról belső forrásból szereztem. A saját munkám elvégzéséhez szükséges adatokat Dunakiliti Község Önkormányzat helyi adatbázisa biztosította számomra. Rendelkezésemre bocsájtotta az önkormányzat az éves beszámolókat, rendeleteket, zárszámadásokat, pályázati anyagokat. A szükséges adatokat nyomtatott és elektronikus formában kaptam meg. Átnéztem az önkormányzat által elnyerhető pályázati lehetőségek listáját, a pályázati kiírások feltételeit, támogatási összegeket, határidőket. Betekintést nyertem a benyújtott pályázatok dokumentációjába, hogy milyen célokra igényelték a támogatást, majd áttekintettem a sikeres pályázatokat. Megkaptam a település gazdasági programját, amely a hosszú távú fejlesztési terveket és célokkal kapcsolatos információkat foglalja magában. Ezek az adatok átfogó képet adtak számomra és ez alapján folytattam tovább a kutatást.

A primer adatok a vizsgált kutatási témához általunk gyűjtött, eredeti adatok. Előnyük, hogy jobban illeszkednek a kutatási kérdésekhez, de az adatokhoz nem minden esetben könnyű hozzájutni, mivel szorosabb együttműködésre van szükség. A primer forrásból származó információk minősége teljes mértékben függ a válaszadók válaszadási hajlandóságától és a megfogalmazott kérdésektől (PERVEZ és KJELL, 2011).

A primer adataim begyűjtése céljából interjú kérdéseket fogalmaztam meg, amelyeket interjú formájában megkérdeztem.

3.3 Vizsgálatok módszere

A primer kutatás egy olyan adatgyűjtési technika, amely során az információk elemzését saját megfigyelések és tapasztalatok alapján végezzük. Az így gyűjtött adatok részletesebb és megbízhatóbb képet adnak az adott témával kapcsolatban. A primer vizsgálattal összegyűjthető adatok irányulhatnak minőségi (kvalitatív módszer) vagy mennyiségi (kvantitatív módszer) információk megszerzésére. A dolgozatom során kvalitatív és kvantitatív módszert is alkalmaztam. URL¹⁰

A kvantitatív módszerek nagyszámú adat gyűjtésére alkalmasak és statisztikai módszerekkel elemezhetőek. A statisztika, mint tudományos módszertan magába foglalja az információk összegyűjtését, a kapott adatok összességét, azokat az eszközöket és módszereket, amelyek

segítségével megtaláljuk az összefüggéseket az adatok között és megfelelő következtetéseket tudunk levonni. A leíró statisztika magába foglalja azokat a módszereket, amelyek segítségével összegyűjtöttem az adatokat, információkat, csoportosítottam, ábrázoltam azokat, majd egyszerű számtani műveleteket végeztem vele, s az eredményeket áttekinthető módon megjelenítettem (FAZEKAS, 2017)., URL¹¹

A nyomtatott és elektronikus formában megkapott önkormányzati dokumentumok átnézést követően kigyűjtöttem Microsoft Excel programba a számomra szükséges információkat. Meghatároztam, hogy a vizsgálataimat a 2018-2023-as évekre végzem el. A dolgozat ezen részének kidolgozásához igyekeztem ábrákat, táblázatokat, diagramokat készíteni.

A 2018-2023-as időszakban megvizsgáltam: az önkormányzat vagyongazdálkodását, önkormányzat költségvetését, helyi adóbevételek alakulását, pályázatok keretében megvalósult projekteket.

Az önkormányzat vagyonának elemzéséhez megoszlási viszonyszámokat használtam, ahhoz, hogy átfogó képet kapjak vagyonának helyzetéről vertikális elemzést alkalmaztam. A vertikális elemzés során a mérleg adatai közül csak az eszköz, vagy csak a forrás oldal adatait elemeztem, az adott oldal összetételét vizsgáltam. A vagyongazdálkodással kapcsolatos adatokat táblázatban rögzítettem. Az önkormányzat saját vagyonát idősoros vonaldiagramon ábrázoltam, hogy látható legyen a változás.

A költségvetését idősoros oszlop diagramban ábrázoltam, így nem csak magukat az adatokat ábrázoltam, hanem a két adatsor közötti kapcsolatot, amiből rögtön megállapítható, hogy költségvetési hiánnyal küzd-e az önkormányzat.

A helyi adóbevételeinek alakulásánál arra voltam kíváncsi, hogy melyik adóból származik a legtöbb bevétel, ezért az adatokat táblázatba rendeztem, majd megoszlási viszonyszám segítségével áttekintettem, hogy az egyes adóbevételek milyen arányt képviselnek a közhatalmi bevételeken belül. Hasonlóképpen jártam el a felhalmozási célú támogatások esetében is, de itt a jobb szemléltetés érdekében oszlopdiagramot használtam.

Ábrák közül a kiadások megoszlásának vizsgálatára a kördiagramot választottam, úgy gondolom, hogy abból első ránézésre meg tudjuk állapítani, hogy minden egyes évben mi volt a legjelentősebb kiadása az önkormányzatnak.

A pályázatok esetében pályázati típus szerinti bontást választottam és táblázatba rendeztem az adatokat, majd ebből megtudtam mennyi volt az elnyert pályázat a vizsgált években és melyik

típusú pályázatból volt a legtöbb. Egy pályázati összeg összesítő táblázatban kiszámoltam az egy pályázatra jutó átlagot.

Az ilyen típusú elemzésnek a célja, hogy a meglévő adatokból következtetéseket lehessen levonni pl. az önkormányzat gazdálkodásáról, forrásainak felhasználásáról.

Kvalitatív módszerek közül a mélyinterjú készítését választottam. A választásom azért esett a mélyinterjúra, mert személyes és közvetlen. A kérdések megfogalmazásakor törekedtem arra, hogy kapcsolódjanak a szakirodalmi háttér alapjaihoz és a település pályázati aktivitásához, valamint a beérkező lehetséges válaszok magyarázatot adjanak a kutatási kérdéseimre. Az interjú során feltett kérdések az 1. mellékletben szerepelnek. A kérdéseimet úgy fogalmaztam meg, hogy világosak és egyértelműek legyenek. Interjúalanyként a község polgármester asszonyát választottam. Választásom azért esett rá, mert 10 éve a falu érdekeit képviseli polgármesterként és közvetlen rálátása, beleszólása van az önkormányzat döntéshozatali folyamataiba, beleértve a pályázati tevékenységet is. A beszélgetés során 22 kérdést tettem fel és a kapott válaszokat jegyzeteltem. Az interjú Dunakiliti Község Önkormányzat kistárgyalójában 2024. október 18-án zajlott le és 90 percig tartott. A mélyinterjú lebonyolításának célja az volt, hogy átfogó képet kapjak a kutatási témámról. A polgármester rálátása és átfogó tapasztalata révén értékes információhoz jutottam az önkormányzatának működéséről, pályázati tevékenységéről, az elnyert források felhasználásáról.

A vizsgálataim során törekedtem arra, hogy a munkám eredménye mindenki számára megérthető legyen. Fontos, hogy a saját vizsgálati rész az olvasó számára érthető, átlátható és következő legyen.

4. Vizsgálati eredmények és értékelésük

Dunakiliti Község Önkormányzat vagyoni helyzete jelentős mértékben befolyásolja a pályázati aktivitását, hiszen a pályázatok benyújtása és sikeres végrehajtása pénzügyi stabilitást és saját forrást igényel. A pályázatok esetében elmondható, hogy sok esetben saját forrással (önrésszel) kell rendelkezni, ami növeli a pályázati lehetőségek kihasználását. A kedvező vagyoni helyzettel rendelkező önkormányzatok nagyobb beruházási kapacitással rendelkeznek és saját forrásból is fejlesztéseket valósíthatnak meg. Dunakiliti Község Önkormányzata vagyonhasznosítás során pl. ingatlan bérbeadásával bevételeket szerez, amiből akár fejlesztéseket is tud véghez vinni.

Továbbiakban az önkormányzat vagyoni helyzetét vizsgálom a 2018-2023-as időszakban, mivel a megfelelő vagyoni helyzet nagyobb rugalmasságot, pénzügyi biztonságot és lehetőséget képes biztosítani a fejlesztések megvalósítására.

4.1 Dunakiliti önkormányzat vagyongazdálkodása

Magyarország Alaptörvényének 38. cikkelye szerint a helyi önkormányzatok és az állam tulajdona nemzeti vagyon. A nemzeti vagyon kezelésének és védelmének a célja a közös érdekek szolgálata, a közös igények kielégítése. (Magyarország Alaptörvénye 38.cikkely)

A 2011.es törvény szerint az önkormányzat vagyona a tulajdonából és az őt megillető vagyoni értékű jogokból áll, amelyek az önkormányzati feladatok és célok megvalósítását szolgálják. (2011. évi CLXXXIX. törvény).

A 2011. évi CXCVI. törvény szerint az önkormányzat tulajdonában álló nemzeti vagyont két fő kategóriába tudjuk sorolni: törzsvagyon vagy üzleti vagyon. A törzsvagyon a kötelező önkormányzati feladatkör ellátását vagy hatáskör gyakorlását szolgálja. A törzsvagyont további két csoportra tudjuk osztani: forgalomképtelen törzsvagyon, illetve korlátozottan forgalomképes vagyonelem. A forgalomképtelen vagyonelemek kizárólagosan önkormányzati tulajdonban vannak, ezeket a vagyonelemeket nem lehet elidegeníteni pl. műtárgyak, helyi közutak, önkormányzati tulajdonban álló közparkok, terek, közterek. A korlátozottan forgalomképes törzsvagyon, olyan vagyonelem, amelynek tulajdonjoga átruházható, de csak bizonyos feltételek mellett, amit törvény vagy önkormányzati rendelet határoz meg pl. az önkormányzati tulajdonban álló közművek, továbbá önkormányzat által fenntartott, közfeladatot ellátó intézmények. A forgalomképes, üzleti vagyon az önkormányzat

tulajdonában áll és nem tartozik a törzsvagyron körébe, de az önkormányzat bevételszerzés céljából hasznosíthatja. (2011 évi CXCVI. törvény)

Az önkormányzat vagyonának elemzéséhez a 2018-2023. közötti időszak vagyonszármazékeit használtam fel. Az elemzés elsősorban az önkormányzat eszközeinek és forrásainak összetételére és a bekövetkezett változásokra terjed ki a vizsgált időszakban. A vagyonszármazék eszközeinek és forrásainak vizsgálatához megoszlási viszonyszámokat és különböző mutatószámokat használtam.

4.1.1 Dunakiliti Község Önkormányzat eszközállományának alakulása 2018-2023

A (befektetett) tárgyi eszközök, olyan eszközök, amelyek tartósan 1 évnél hosszabb ideig, közvetett és közvetlen módon szolgálják az önkormányzat tevékenységét. Az önkormányzat esetében ide tartoznak: az ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű jogok, műszaki berendezések, gépek, járművek, egyéb berendezések, felszerelések és a beruházások. A beruházások már beszerzett, de még használatba nem vett tárgyi eszközök. A számviteli törvény szerint minden tárgyi eszközt beszerzése során először beruházásként kell elszámolni, majd a tényleges használatbavétel során helyezük a megfelelő mérlegcsoportba. (2000 évi. C. törvény)

3. táblázat: **Dunakiliti Község Önkormányzata eszközállományának alakulása 2018-2023. között (adatok ezer Ft-ban)**, forrás: Dunakiliti Község Önkormányzata vagyonszármazékai 2018-2023 alapján saját szerkesztés

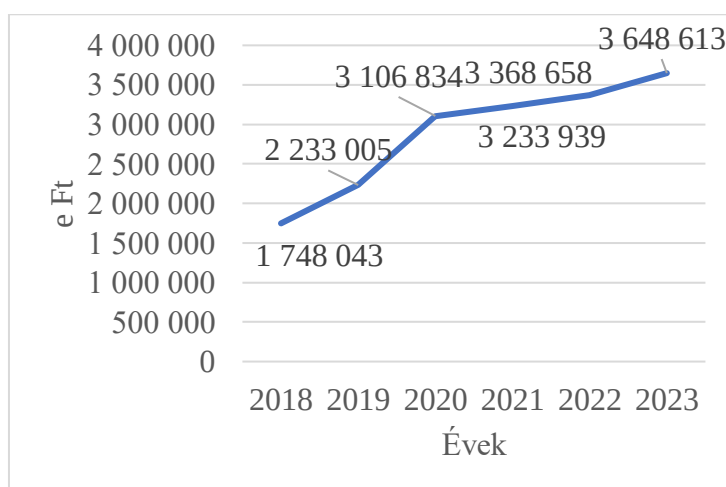
Megnevezés	Évek					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Befektetett eszközök	1 671 146	1 632 257	2 696 491	2 745 811	2 892 315	3 189 075
Eszközök összesen	1 849 221	2 339 552	3 261 072	3 331 487	3 441 010	3 779 150
Befektetett eszközök aránya %	90,37	69,77	82,69	82,42	84,05	84,39
Tárgyi eszközök	1 426 487	1 391 616	1 648 317	1 720 281	1 850 306	2 097 335
Eszközök összesen	1 849 221	2 339 552	3 261 072	3 331 487	3 441 010	3 779 150
Tárgyi eszközök aránya %	77,14	59,48	50,55	51,64	53,77	55,50
Beruházás, felújítás	128 422	37 951	308 464	102 289	212 449	294 785
Tárgyi eszközök	1 426 487	1 391 616	1 648 317	1 720 281	1 850 306	2 097 335
Beruházás, felújítás aránya %	9,00	2,73	18,71	5,95	11,48	14,06

A 3. táblázat a befektetett eszközök és azon belül a tárgyi eszközök nagyságát és az összes eszközhöz viszonyított arányát, valamint az üzembe nem helyezett tárgyi eszközök arányát a

tárgyi eszközökön belül szemlélteti a településen. Az önkormányzat esetében az összes eszköz értéke a vizsgált 2018-2023-as időszakban minden évben minimálisan növekedett. Az összes eszközön belül a legnagyobb arányt a befektetett eszközök tették ki. A befektetett eszközök aránya a 2019-es évben csökkent, a többi évben pedig növekedett. A csökkenéshez hozzájárulhatott pl. a telek értékesítés. A befektetett eszközök arányának változása a vizsgált 2018-2023-as időszakban megfelelőnek mondható, hiszen minél magasabb ez az arányszám, annál stabilabb az önkormányzat működése. A 2023-as évben az összes eszközön belül a befektetett eszközök 84,39%-ot tettek ki. A tárgyi eszközök és a beruházások, felújítások aránya a vizsgált időszakban változatosan alakult, amelyhez hozzájárulhatott az eszközök értékesítése, beszerzése. A 2023-as évben a tárgyi eszközök az összes eszközön belül 55,50%-ot, míg a tárgyi eszközökön belül a beruházások, felújítások 14,06%-os arányt képviseltek.

4.1.2 Az önkormányzat saját vagyonának alakulása 2018-2023 között

Az önkormányzat saját vagyonának kiszámításakor az összes eszközértékből levontam az összes kötelezettséget, majd vonaldiagramon ábrázoltam.

1. ábra: **Dunakiliti Község Önkormányzata saját vagyonának alakulása 2018-2023. között (adatok ezer Ft-ban)**, forrás: Dunakiliti Község Önkormányzata vagyonmérlegei (2018-2023) alapján saját szerkesztés

A 1. ábra vonaldiagramja alapján elmondható, hogy a vizsgált 2018-2023-as időszakban az önkormányzat saját vagyona évről évre növekvő tendenciát mutat. A 2022-es évről a 2023-as évre 8,31%-kal növekedett az önkormányzat saját vagyona, pontosan 3 648 613 e Ft volt. Elmondható, hogy a 2018-as évhez képest 2023-ra több mint 2-szeresére növekedett a saját vagyon. A saját vagyonának alakulását több tényező is befolyásolhatja:

önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok értékesítése, pályázati és állami támogatások, gazdasági helyzet, jogszabályi változások, megvalósult beruházások, felújítások. A település rendkívül magas vagyonnövekménye szoros kapcsolatban áll a pályázati tevékenységekkel, mivel jelentős összegeket nyert, valamint saját önerőből is végez fejlesztéseket. Maga az ingatlan felújítás során pl. az egészségház felújítása, bölcsőde építése, faluház korszerűsítése fenntarthatóság és energiahatékonyság szempontjából mind növelték, mint ingatlant az önkormányzati vagyont. Jó példa még az eszközbeszerzés során a MFP keretében beszerzett falubusz, amely, mint tárgyi eszköz növeli az önkormányzat tárgyi eszközállományát. Az önkormányzat 2023-ban ingatlant is vásárolt, ami tovább bővítette a saját vagyont. A 12. táblázatban szereplő megvalósult fejlesztések is pl. informatikai eszközbeszerzések növelték az önkormányzati vagyont.

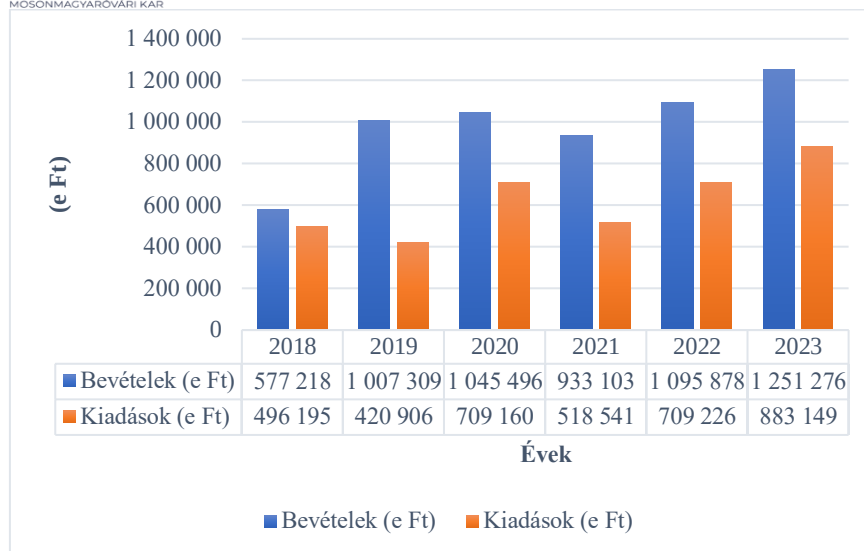
A község önkormányzatánál a befektetett eszközök arányának változása a vizsgált 2018-2023-as időszakban megfelelőnek mondható, hiszen minél magasabb ez az arányszám, annál stabilabb az önkormányzat működése. A vagyonmérlegben az önkormányzat összes eszköze minden évben növekedett és az összes eszközökön belül a legnagyobb arányt a befektetett eszközök tették ki. Az önkormányzat magas vagyonállománya jellemzően stabil anyagi háttérrel képes biztosítani az önkormányzat számára, de a vagyonnal járó fenntartási költségek hosszú távú finanszírozást igényelnek, megjelennek a karbantartási igények és az amortizációs költségek pl. falubusz, és számítógép esetében. Elmondható, hogy az önkormányzat sikeres pályázatainak és saját fejlesztéseinek köszönhetően jelentős vagyonállománnyal rendelkezik.

4.2 Dunakiliti önkormányzat gazdálkodásának elemzése 2018-2023

4.2.1 Az önkormányzat költségvetése 2018-2023

A saját vizsgálataim során az önkormányzat 2018-2023-as évek költségvetését vettem figyelembe. Az éves szintű beszámolók jelentései alapján dolgoztam, amit az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV 91. § (1)-(2) bekezdése alapján az Önkormányzatnak minden évben el kell készítenie a költségvetésének teljesítéséről. A beszámoló tartalmi elemei: az önkormányzat bevételei, kiadásai, Közös Hivatal, Óvoda és Bölcsőde beszámolója. (2011. évi CXCV. törvény)

A dolgozat további részében átfogó képet kapunk Dunakiliti Község Önkormányzatának költségvetéséről.

2. ábra: **Dunakiliti Község Önkormányzata teljesített éves költségvetési bevételeinek és kiadásainak megoszlása 2018-2023. között (adatok ezer Ft-ban)**, forrás: Dunakiliti Község Önkormányzata 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 évi költségvetései végrehajtásáról szóló szöveges beszámoló adatai alapján saját szerkesztés

A 2. ábrán Dunakiliti Község Önkormányzatának költségvetési bevételei és kiadásai figyelhetőek meg a vizsgált 2018-2023-as időszakban. Az adatokból egyértelműen látszik, hogy az elmúlt 6 évben az önkormányzat bevételei fedezték a kiadásokat. Mivel képes fedezni a kiadásait az önkormányzat, ezért saját önerőből is képes saját beruházásokat és önállóan vállalt feladatokat megvalósítani. A bevételi forrásokat a működési és felhalmozási támogatások, közhatalmi bevételek, működési és felhalmozási bevételek, működési és felhalmozási célú átvett pénzeszközök, finanszírozási bevételek adják. A helyi önkormányzat kiadásai a személyi juttatásokból, munkaadót terhelő járulékból, dologi kiadásokból, ellátottak pénzbeli juttatásokból, egyéb működési célú kiadásokból, beruházásokból, felújításokból, egyéb felhalmozási kiadásokból és finanszírozási kiadásokból tevődik össze. A legkevesebb bevétel 2018-ban és a legkevesebb kiadás pedig 2019-ben volt. A bevételeket és kiadásokat figyelve a legtöbb bevétel és kiadás 2023-ban történt. A 2023-as évben a bevételek 1 251 276 e Ft-ot és a kiadások 883 149 e Ft-ot tettek ki. Az eredmények alapján megállapítható, hogy elegendő bevétel folyt be az önkormányzatnak feladatai ellátásához és a felmerülő költségek finanszírozásához.

A 2023-as évben az önkormányzatot a központi költségvetésből megillető támogatás a bevételeinek 23,85%-át tette ki, ami 298 396 e Ft-ot jelentett. Ezen összeget az alapvető működéséhez, gyermekétkeztetéshez, köznevelési feladatokhoz, tanyagondnoki szolgáltatásokhoz és közművelődési feladatok ellátására fordította. A 2023-as évben a bevételek 28,33%-át a közhatalmi bevételek amíg a kiadások 22,30%-át a felújítások tették ki.

Az önkormányzat gazdálkodása stabil, mivel a vizsgált hat évet tekintve a kiadásai jelentősen alacsonyabbak a bevételeinél. A község önkormányzata a stabil gazdálkodásának köszönhetően több közintézményt képes működtetni a településen, amely a település lakóinak mindennapi szükségleteit szolgálja.

Az önkormányzat többféle közintézményt is fenntart:

- egészségügyi és oktatási intézmény: bölcsőde és óvoda, amelyek a helyi gyermekek neveléséről, oktatásáról gondoskodik.
- egészségügyi alapellátás: gyógyszertár és a fogorvosi rendelő, az egészségházban található a háziorvosi rendelő,
- kulturális és közösségi létesítmények: közösségi ház, amelyben kulturális programokat szerveznek a lakosok számára.
- sportlétesítmények: sportcsarnok, melyet az iskolás gyermekek vesznek igénybe.
- önkormányzati hivatal és a közös önkormányzati hivatal: az önkormányzati ügyek intézését szolgálja.
- szolgálati lakás: a gyógyszertár és fogorvosi rendelő felett, a Községi ház tetőterében.

4.2.1.1 Az önkormányzat helyi adóbevételeinek alakulása 2018-2023

Az önkormányzati vagyon részét képezi a saját bevétel, amely a helyi adókból, saját tevékenységből, vállalkozásból és az önkormányzati vagyon hasznosításából származó bevételből, nyereségből, osztalékból, kamatból és bérleti díjből, átvett pénzeszközökből, önkormányzatot megillető illetékből, bírságból, díjból, és intézményei egyéb sajátos bevételeiből áll. A helyi önkormányzatról szóló. évi CLXXXIX. törvény a helyi közügyek és a helyben ellátandó közfeladatok körébe sorolja a helyi adóztatással és a gazdaság szervezésével kapcsolatos tevékenységeket is. A törvényben meghatározásra kerül, hogy saját bevételeikből, más gazdálkodó szervezetektől átvett bevételekből, valamint központi költségvetési támogatásból gazdálkodjanak az önkormányzatok. A saját bevételeik egyik legjelentősebb forrását alkotják a helyi adók. (2011. évi CLXXXIX törvény)

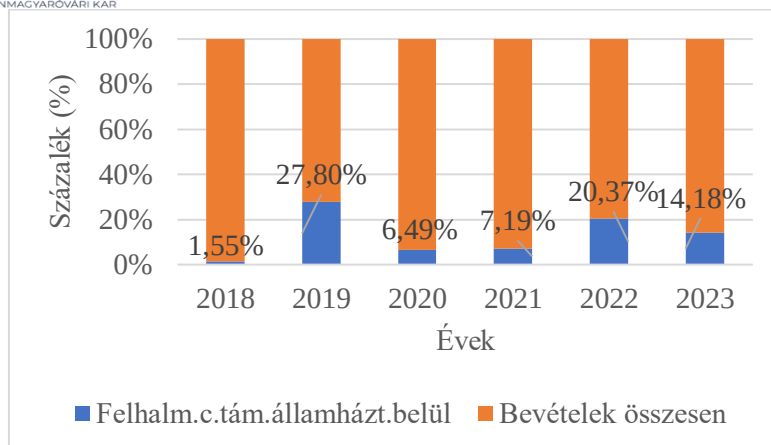
A helyi önkormányzatok a törvény keretein belül döntenek a helyi adók bevezetéséről, fajtájáról és mértékéről. Az adómegállapítás joga a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvényben meghatározott feltételek betartásával történik. (1990. évi C. törvény)

Továbbiakban Dunakiliti Község Önkormányzatának jelentősebb helyi adóbevételeit tekintem át.

4. táblázat: Dunakiliti Község Önkormányzata helyi adóbevételeinek alakulása 2018-2023. között (adatok ezer Ft-ban), forrás: Dunakiliti Község Önkormányzata 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023. évi költségvetései végrehajtásáról szóló szöveges beszámolók adatai alapján saját szerkesztés

Megnevezés	Évek											
	2018	%	2019	%	2020	%	2021	%	2022	%	2023	%
Építményadó	15 834	8,74	17 887	5,07	19 826	8,06	16 304	6,69	17 188	10,92	23 765	6,26
Tartózkodási idő után fizetendő idegenforgalmi adó	5 724	3,16	3 949	1,12	3 308	1,35	1 303	0,53	5 499	3,49	3 649	0,96
Helyi iparüzési adó	150 541	83,11	320 798	90,99	219 057	89,11	221 647	91,00	133 336	84,70	350 600	92,37
Összesen: Építményadó+idegenforgalmi adó+helyi iparüzési adó	172 099	95,01	342 634	97,18	242 191	98,52	239 254	98,22	156 023	99,11	378 014	99,59
Közhatalmi bevételek összesen	181 132	100,00	352 576	100,00	245 840	100,00	243 581	100,00	157 424	100,00	379 556	100,00
Bevételek összesen	577 218	-	1 007 309	-	1 045 496	-	933 103	-	1 095 878	-	1 251 276	-
Közhatalmi bevételek/Bevételek összesen = %	-	31,38	-	35,00	-	23,51	-	26,10	-	14,37	-	30,33

Az önkormányzat helyi adókból származó bevétele, a vizsgált időszakban jelentős bevételi forrásnak számít. A 4. táblázatban Dunakiliti Község Önkormányzat helyi adóbevételeinek alakulása figyelhető meg a 2018-2023-as vizsgált időszakban. A legjelentősebb helyi adóbevétel a táblázat adatai alapján egyértelműen a helyi iparüzési adóból származik. A helyi iparüzési adó az összes közhatalmi bevételen belül több mint 80%-ot tesz ki a vizsgált 2018-2023-as időszakban. A legtöbb iparüzési adó 2023-ban folyt be, amikor az adóalanyok az év végéig összesen 350 600 e Ft iparüzési adót fizettek az Önkormányzatnak, ami a közhatalmi bevétel 92,37%-át és az összes bevétel 28,01%-át adta. Jól látható, hogy jelentős visszaesés tapasztalható a 2018-as évhez képest az idegenforgalmi adó esetében, az adóbevétel visszaeséséhez hozzájárult a Covid-járvány, aminek a hatása még érezhető a 2020-as és 2021-es években is. Az építményadóból származó bevétel viszont a 2023-ban 23 765 e Ft volt, ami az előző évhez képest 13,29%-kal magasabb. Magának a falunak a kedvező gazdasági helyzete és a növekvő számú vállalkozás letelepedése magyarázatot ad a helyi iparüzési adó és az építményadóból származó bevételek emelkedésére.

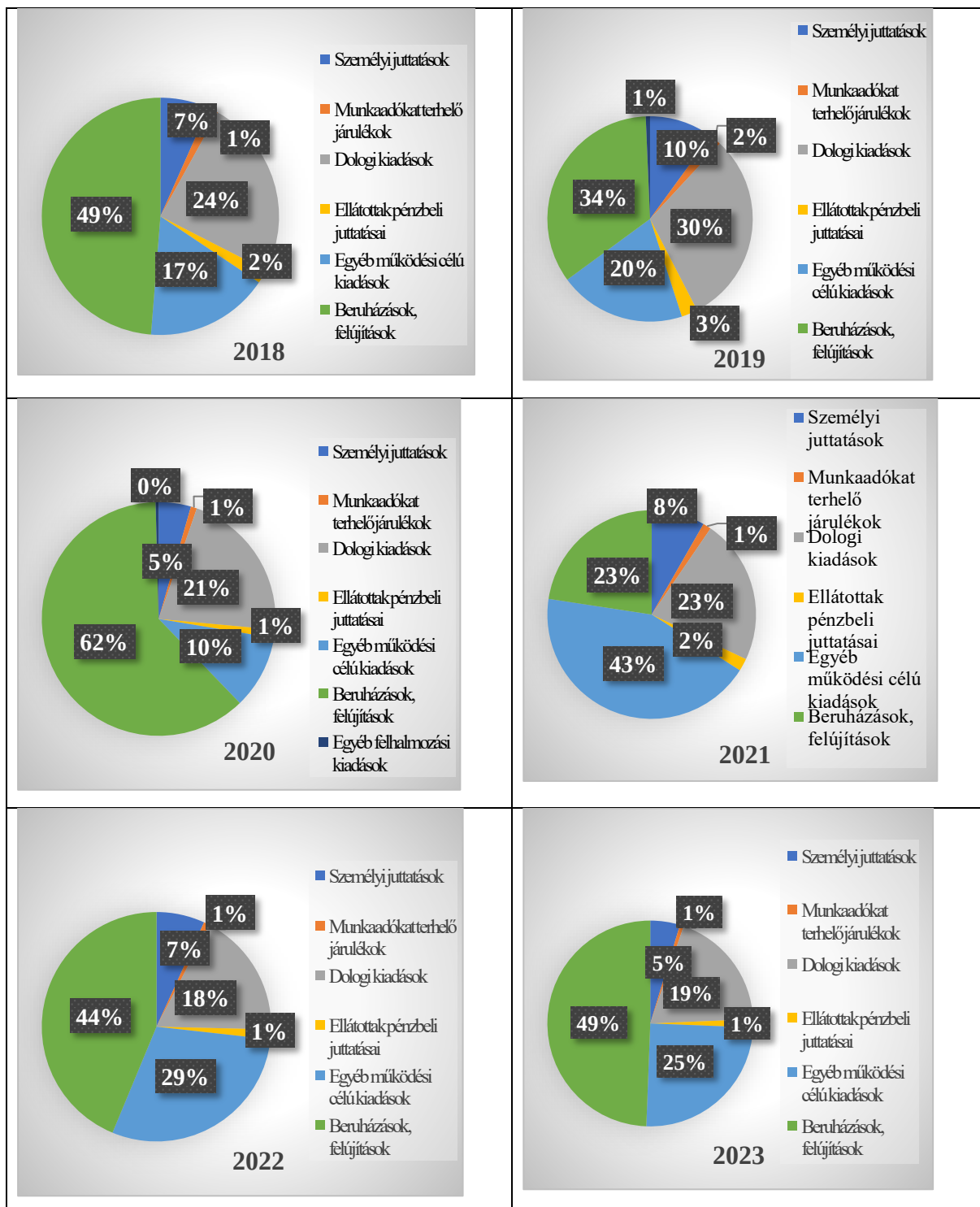
3. ábra: Dunakiliti Község Önkormányzata teljesített felhalmozási bevételeinek megoszlása a teljes bevételen belül (%) 2018-2023. között, forrás: Dunakiliti Község Önkormányzata 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023. évi költségvetései végrehajtásáról szóló szöveges beszámolók adatai alapján saját szerkesztés

Az önkormányzat felhalmozási célú támogatás államháztartáson belüli bevételeinek aránya figyelhető meg a teljes bevételen belül a vizsgált 2018-2023-as időszakban a 3. ábrán. Ezek a támogatások az önkormányzat esetében nem mindennapi működési költségek fedezésére szolgálnak, hanem eszközbeszerzésekre, infrastrukturális fejlesztésekre és nagyobb beruházásokra. Jól látható, hogy a vizsgált években változatosan alakult a felhalmozási célú támogatások államháztartáson belüli bevételek aránya (1,5-27,8%) a teljes bevételen belül. Ez annak köszönhető, hogy az egyes években milyen összegű pályázati támogatásokat nyert el a község önkormányzata.

4.2.1.2 Az önkormányzat kiadásainak megoszlása (%) 2018-2023

A kördiagrammokon, az 4. ábrán az önkormányzat kiadásainak megoszlását mutatom be a vizsgált 2018-2023-as időszakban. A diagramok segítségével szemléltetem hogyan változik a vizsgált években a kiadások aránya. Egyértelműen megállapítható, hogy a 2021-es év kivételével, a legtöbb kiadás a beruházásokra, felújításokra megy. Az összes kiadásból 2018-ban 49%, 2019-ben 34%, 2020-ban 62%, 2021-ben 23%, 2022-ben 44%, 2023-ban 49%-ot tettek ki a beruházások, felújítások. A 2020-as évben 62%-ot tettek ki a beruházások és felújítások, amely kiugróan magas aránynak mondható. Ezt a kiugróan magas arányt 2020-ban elsősorban a bölcsőde megvalósításának kiadásai okozták, mivel 2020 októberében került átadásra, s amely 175 millió Ft állami támogatással épült meg. Több eszközbeszerzés is történt 2020-ban a Magyar Falu program kertében: fűnyíró traktor, 3 db fűkasza, ágaprító, EKG készülék, falubusz. Ezen kívül 2020-ban történt a Villaköz útfelújítása 10 000 004 Ft-ból, amely

a Magyar Falu Program keretében valósulhatott meg, illetve saját önerőből 6 985 000 Ft-ból újult meg a Kossuth Lajos utca útburkolata. További jelentős kiadások az önkormányzat esetében a dologi kiadások és az egyéb működési célú kiadások.

4. ábra: Dunakiliti Község Önkormányzata kiadásainak megoszlása (%) 2018-ban, 2019-ben, 2020-ban, 2021-ben, 2022-ben, 2023-ban, forrás: Dunakiliti Község Önkormányzata 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023. évi költségvetései végrehajtásáról szóló szöveges beszámolóok alapján saját szerkesztés

4. 3 Dunakiliti önkormányzat pályázati aktivitása

A pályázatokkal kapcsolatos 5-11. táblázatok az önkormányzat elnyert pályázatait tartalmazzák a 2018-2023-as vizsgált időszakban. A pályázatokról elmondható, hogy különböző területekre irányulnak, valósultak infrastruktúra beruházások, közszolgáltatásoknak a fejlesztése, kulturális programok támogatása. A táblázatokban megtalálható a pályázatok elnevezése, a konkrét fejlesztés és az elnyert támogatás összege, forrása. Először is utána néztem milyen fejlesztéseket végeztek a településen, illetve az érdekelt, hogy hazai forrásokból valósult meg több fejlesztés vagy EU-s forrásból. Végezetül összegyűjtöttem az önkormányzat saját önerőből finanszírozott fejlesztéseit.

4.3.1 Magyar Falu Program

2018-ban került meghirdetésre a program, amelyhez tisztán hazai forrást társítottak, s ezzel elismerve azt, hogy az Európai Unió pályázatok döntő hányada nagyságrendjénél fogva nem hozzáférhető a kistelepülések számára. A program indulásakor 3 pillére támaszkodva segítette kistelepüléseinket: önkormányzat, magánszemélyek és egyházközségek támogatása. Maga a program végrehajtása 2019-ben kezdődött. URL⁹

Elmondható, hogy nem tervezésen alapuló rendszerként működik, illetve mint tervdokumentum nem létezik, így a forrásfelhasználás nélkülözi a programozottságot, valamint az integrált partnerség érvényesítés sem valósul meg. A program nagyrészt kisebb beruházásokra koncentrál, kevés fejlesztési hatással. A Magyar Falu Program közvetlen hatása a települések gazdasági bázisára korlátozott, mivel a program elsősorban infrastruktúra fejlesztésekre és kisebb beruházásokra fókuszál pl. kistelepülések járdafelújítása, falu- és tanyagondnoki szolgálat, önkormányzati tulajdonú utak felújítása, polgármesteri hivatal felújítása stb. A program célrendszere alapján egyértelművé válik, hogy az önkormányzatok önfinanszírozó képessége alacsony szintre került. Az ilyen típusú támogatások hozzájárulnak a helyi életminőség javításához, de nem feltétlenül járulnak hozzá a gazdasági növekedéshez, vagy új munkahelyek teremtéséhez. Egyértelmű, hogy a Magyar Falu Program különös jelentőséggel bír a vidék számára, viszont annak forráskeretéből a hátrányos helyzetű térségek számára létfontosságú integrált fejlesztések a pályázati feltételek mentén nem valósíthatóak meg. (SOMLYÓDYNÉ, 2020).

A település esetében Magyar Falu Program keretében több közszolgáltató intézmény került felújításra pl. óvoda, fogorvosi rendelő, szolgálati lakás, valamint a faluház. A felújításokra kapott pályázati összegek megfigyelhetőek az 5. táblázatban. A vizsgált 2018-2023-as

időszakban több járdafelújítást is támogatott a program, valamint kisebb eszközök beszerzését pl. EKG készülék, fűnyíró traktor, játszótéri játékok. Elmondható, hogy ezek az elnyert pályázatok, fejlesztések elsősorban a helyi életminőség javításához járultak hozzá Dunakiliti esetében.

5. táblázat: Magyar Falu Program pályázatok keretében megvalósult projektek Dunakilitin 2018-2023. között (adatok Ft-ban), forrás: Dunakiliti Község Önkormányzata adatai alapján saját szerkesztés

Év	Pályázat neve	Fejlesztés	Összeg (bruttó)
2019	Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlan fejlesztése: fogorvosi rendelő és lakás felújítás	Fogorvosi rendelő és lakás felújítása	24 500 000
2019	Kiserdei Óvoda felújítása	Homlokzatszigetelés, fűtőkorszerűsítés	19 999 999
2020	Közterület karbantartását szolgáló eszközbeszerzés	Fűnyíró traktor, 3 db fűkasza, ágaprító berendezés	3 040 685
2020	Útépítés, -felújítás a Villa közben	Villa köz térkövezése, virágágyások kialakítása	10 000 004
2020	Tanyagondnoki Falubusz beszerzése	Ford típusú 9 fős falubusz	12 499 999
2020	Orvosi eszközök beszerzése a házi orvosnak	EKG készülék vásárlása	408 999
2021	Játszópark kialakítása a Községi ház udvarán	Játszópark: csúszda, hinta, vár, mászóka	2 252 777
2021	Járdaépítés Dunakilitin az Ady Endre utcában	Járdaépítés az Ady utcában	5 000 000 Ft (anyagköltség)
2021	Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlan fejlesztése: Gyógyszertár feletti szolgálati lakás	Gyógyszertár feletti szolgálati lakás felújítása	23 096 849
2022	Dunakiliti Faluház külső és belső felújítása	Faluház külső és belső felújítása	28 527 000
2023	Járdafelújítás a Kossuth utca 83-97 között	Járdafelújítás a Kossuth utca 83-97 között	9 136 999 Ft
Összesen:	-	-	138 463 311

4.3.2 Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP, TOP Plusz)

A 2014-2020-as programozási időszakban a TOP teljes forráskerete 1362 milliárd forintot tett ki hazai társfinanszírozással együtt, amelynek 85%-a uniós, míg 15%-a hazai forrás volt. Terület és Településfejlesztési Operatív Program elsősorban az önkormányzatok fejlesztései számára biztosít forrásokat, s az ország Budapest és Pest vármegyén kívüli területein megvalósuló fejlesztéseket támogatta. A megyékre jutó forráskeretek felosztása prioritások keretében történt. URL¹³

A Terület és Településfejlesztés Operatív Program Plusz 2021-2027 programozási időszakra meghatározott forráskerete hazai társfinanszírozással együtt 1 962,5 milliárd forint, amelynek 83%-a uniós forrás az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) és az Európai Szociális Alap

(ESZA+) finanszírozásával. A TOP Plusz az ország teljes területét lefedi és a 2014-2020 közötti Terület-és Településfejlesztési Operatív program eredményeire épít. A fejlesztések Budapest és a megyei önkormányzatok, mint területi szereplők bevonásával, valamint a területi kiválasztási rendszer (TKR) eljárásrend keretében valósulnak meg. A helyi önkormányzatok esetében a kisebb léptékű fejlesztéseket támogatja. Az integrált területi programokat megvalósító megyékre és fővárosra meghatározott területi forráskerettel működik. A megyékre jutó forráskeretek felosztása prioritások keretében történik. URL¹⁴

Győr-Moson-Sopron Vármegye Integrált Területi Programja (2021-2027) szerint a Szigetköz-Mosoni sík fejlesztési térség forrásallokációja figyelhető meg a 6. táblázatban. Az ITS forrásallokációjában hét cél került meghatározásra, melyhez forráskeretet határoztak meg.

6. táblázat: Forrásallokáció a Szigetközi-Mosoni sík fejlesztési térségre vonatkozóan (adatok Ft-ban), forrás: Győr-Moson-Sopron Vármegye Integrált Területi Programja ITS (2021-2027) alapján saját szerkesztés

Felhívás	Fejlesztési célterület Szigetköz-Mosoni sík fejlesztési térség (Ft)
Élhető települések	3 358 578 888
Belterületi utak fejlesztése	1 477 893 163
Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	1 035 675 767
Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztés	1 478 493 624
Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztés	616 631 555
Helyi gazdaságfejlesztés	279 028 918
Helyi és térségi turizmusfejlesztés	362 905 255

A 7. táblázatban figyelhető meg a község esetében elnyert TOP, TOP Pluszos fejlesztések és a támogatási összegek. A település esetében TOP és TOP Plusz pályázatok alapvetően az önkormányzati épületek energetika korszerűsítésére, élhető településekre, valamint helyi turizmusfejlesztési célokra irányultak. Úgy gondolom, hogy a településen megvalósult ezen típusú fejlesztések is a helyi életminőség javítását szolgálják. Egyértelmű, hogy a TOP, illetve az uniós pénzek esetén stratégiai alapú fejlesztések zajlottak. A többi elnyert pályázatnál csak az önkormányzati oldalon kereshető a stratégiai háttér. A két legnagyobb összegű beruházás 2018-2023 között az infrastruktúra területén a csapadékvíz elvezetés problémájának a megoldása volt. Egyetlen sikeres TOP Pluszos pályázata volt a településnek a turisztikai hálózat fejlesztése területén, amelyre 39 630 895 Ft támogatást kapott. A pályázati keretből egy

többfunkciós aktív turisztikai be- és kilépési pont valósult meg, elsősorban a vízi túrázásban résztvevők igényeit elégíti ki, de rendelkezésre áll az arra kerékpárral, vagy gyalogosan közlekedőknek is.

7. táblázat: Terület-és Településfejlesztési Operatív Program (TOP, TOP Plusz) pályázatok keretében megvalósult, illetve megvalósítandó projektek Dunakilitin 2018-2023. között (adatok Ft-ban), forrás: Dunakiliti Község Önkormányzata adatai alapján saját szerkesztés

Év	Pályázat neve	Fejlesztés	Összeg
2018	TOP-5.3.1-16 GM1-2017-0000 Közösségépítés négy évszakban Dunakilitin és Feketeerdőn	Közösségépítés a helyi identitás erősítése	40 000 000
2021	TOP-2.1.3-16-GM1-2021-0037 Dunakiliti belterületi csapadékvízrendezés 1. ütem	Csapadékvízvezetés korszerűsítése: Kossuth u. 83-113., Diós u., temető környéke, Kisfaludy u. Kossuth u. és Arany János u. közti szakasz	110 000 000
2022	TOP_PLUSZ-1.2.1-21-GM1-2022- 0014 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése Dunakiliti községben	Faluház energetika felújítása, fűtőkorszerűsítés 2, kazáncsere, nyílászárócsere, homlokzatszigetelés, mozgássérült WC	47 659 405
2022	TOP_PLUSZ-1.2.1-21-GM1-2022- 00007 Élhető települések fejlesztés Dunakiliti községben	Csapadékvíz elvezetés II. Kisfaludy u, Kis-Duna u.	128 000 000
2022	TOP_PLUSZ-2.1.1-21-GM1-2022- 00028 Kiserdei Bölcsőde és Közösségi Ház energetikai fejlesztése Dunakilitin	Kiserdei Bölcsőde és Közösségi Ház energetikai fejlesztése	15.346.117
2022	TOP_PLUSZ-1.1-21-GM1-2022- 00014 Aktív turisztikai hálózat fejlesztése Dunakilitin egy többfunkciós be- és kilépőponttal	Aktív turisztikai hálózat fejlesztése	39.630.895
Összesen:	-	-	380 636 417

4.3.3 A Belügyminisztérium által meghirdetett pályázatok

A Belügyminisztérium támogatásával megvalósult fejlesztések figyelhetőek meg a 8. táblázatban. Dunakiliti Község Önkormányzata járdaépítés és útfelújításra kapott támogatást, a vizsgált 2018-2023-as időszakban pontosan 42 050 000 Ft-ot. Ezen típusú fejlesztések megvalósulása is azt támasztja alá, hogy a település infrastruktúra területén túlnőtte magát. Meghatározható az is, hogy az önkormányzat törekszik arra, hogy a településen élők életminőségét javítsa.

8. táblázat: Belügyminisztériumi pályázatok keretében megvalósult projektek Dunakilitin 2018-2023. között (adatok Ft-ban), forrás: Dunakiliti Község Önkormányzatának adatai alapján saját szerkesztés

Év	Pályázat neve	Fejlesztés	Összeg
2018	Önkormányzati feladatellátás	Útépités a Füzesi utcában	7 050 000
2019	Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések támogatása	Járdaépítés a Kossuth utca 2-52. között. Mellette kerékpársáv, gömbjuharfák ültetése	15 000 000
2021	Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések támogatása	Kossuth utca 54-84. és Diós utca járdafelújítása	20 000 000
Összesen:	-	-	42 050 000

4.3.4 Vidékfejlesztési Program (VP)

Maga a Vidékfejlesztési Program (VP) célja a helyi kezdeményezéseknek a támogatása, melyet a LEADER program keretében a Helyi Akciócsoportok működtetésével valósít meg. Az Európai Unió Közös Agrárpolitikájának (KAP) II. pilléréhez tartozik a vidékfejlesztés, amely 83%-ban EU-s és 17%-ban hazai társfinanszírozásból állt, melynek forráskerete 2020 végéig 1295,3 milliárd forint volt. Magyarország Kormánya 2021-ben úgy határozott, hogy a vidékfejlesztési források hazai társfinanszírozási arányát 80%-ra emeli a 2021-2027-es időszakra, így a VP forráskerete 2942,8 milliárd forintra növekedett. URL¹⁶

A 9. táblázatban láthatók a VP pályázatok keretében megvalósult projektek. A vizsgált 2018-2023-as időszakban két fejlesztés valósult meg VP pályázatból. Az egyik fejlesztés során sétány, a másik esetében aszfaltos út létesült.

9. táblázat: Vidékfejlesztési Program pályázatok keretében megvalósult projektek Dunakilitin 2018-2023. között (adatok Ft-ban), forrás: Dunakiliti Község Önkormányzata adatai alapján saját szerkesztés

Év	Pályázat neve	Fejlesztés	Összeg
2019	VP Mosoni-sík Leader Egyesület által meghirdetett. Sétány a Batthyány-kastélyhoz II. ütem VP6-19.2.1-81-1-17	Batthyány-kastély bejáratától a Batthyány Kápolnáig tartó sétányszakas	7 000 000
2021	VP6-7.2.1-21 Dunakiliti Vízparti u. és Mocsolai u. külterületi u. felújítása	Aszfaltos út létesül az üdülőházaz övezet	105 857 181
Összesen:	-	-	112 857 181

4.3.5 Pénzügyminisztériumi pályázatok

A Pénzügyminisztérium által finanszírozott fejlesztések láthatóak a 10. táblázatban. Úgy gondolom, hogy a legjelentősebb beruházás Dunakiliti Község Önkormányzata esetében a bölcsőde megépítése volt. A 24 férőhelyes intézmény hiánypótló szolgáltatás volt a falu életében. A beruházás 175 millió forint állami támogatással és önerő bevonásával valósult meg. 2021-ben kezdte meg működését az intézmény, a működési köre az alábbi településekre terjed ki, velük ellátási szerződése van a fenntartónak: Feketeerdő, Bezenye, Dunasziget, Mosonszentmiklós, Mosonmagyaróvár, Püski, Levél.

10. táblázat: **Pénzügyminisztériumi pályázatok keretében megvalósult projektek Dunakilitin 2018-2023. között (adatok Ft-ban)**, forrás: Dunakiliti Község Önkormányzata adatai alapján saját szerkesztés

Év	Pályázat neve	Fejlesztés	Összeg
2019	Bölcsőde építése Dunakilitin	Kétszoboros új bölcsőde építése	175 000 0000
Összesen:	-	-	175 000 000

11. táblázat: **Dunakiliti által elnyert pályázati források összege és egy pályázatra jutó átlagos összeg forrásonként (Ft) 2018-2023 között**, forrás: Dunakiliti Község Önkormányzata adatai alapján saját szerkesztés

Elnyert pályázatok összege pályázati forrás szerint (Ft)		Egy pályázatra jutó átlagos összeg (Ft)
MFP	138 463 311	12 587 574
TOP	380 636 417	63 439 403
BM	42 050 000	14 016 667
VP	112 857 181	56 428 591
PM	175 000 000	-
Összesen:	849 006 909	-

A 11. táblázat adatai alapján Dunakiliti Község Önkormányzata összesen 849 006 909 Ft összeget nyert el a vizsgált 2018-2023-as időszakban. Az egy pályázatra jutó átlagos összeg nagyságrendjét nézve a legalacsonyabb a MFP és a legmagasabb a TOP.

Dunakiliti Község Önkormányzata pályázati aktivitása kiemelkedő. A vizsgált 2018-2023-as időszakban összesen 23 db nyertes pályázata volt. A pályázatok típus szerinti csoportosítását követően megállapítható, hogy a 2018-2023-as vizsgált időszakban a legtöbb pályázat hazai forrás keretében valósult meg Dunakilitin. Fontos tény, hogy a EU-s pályázatok esetében stratégiai fejlesztések zajlottak. Egyértelművé vált számomra, hogy a fejlesztések elsősorban az életminőség javítására irányulnak.

A továbbiakban szeretném megnézni, hogy az önkormányzat önerőből milyen fejlesztéseket hajtott végre a vizsgált 2018-2023-as évben.

4.4 Dunakiliti önkormányzat önerőből megvalósított fejlesztései

Már dolgozatomban megállapítottam, hogy jó gazdasági helyzetben van a község és ennek a körülménynek köszönhetően kedvező az önkormányzat jövedelemtermelő-képesség, hiszen a helyi iparüzési adó alanyairól van szó. A helyi adók vizsgálata még inkább megerősített abban, hogy nézzem meg, hogy az önkormányzat önerőből végez-e fejlesztéseket. Az önerőből megvalósult beruházások esetében is a 2018-2023-as évet vettem alapul. Elmondható, hogy az önkormányzat a vizsgált 2018-2023-as időszakban aktívan végzett saját forrásból fejlesztéseket, amelyek a 2. mellékletben megtalálhatóak. Úgy gondolom, hogy az egyik legkiemelkedőbb önerőből megvalósított beruházás az Egészségház felújítása volt. A fejlesztések között szerepelt járda-útfelújítás, telekkialakítás, közintézmények eszközbeszerzései és ingatlan vásárlás. A vizsgált 2018-2023-as időszakban az önkormányzat összesen 333 722 079 Ft-ot költött fejlesztésekre, valamint 849 006 909 Ft támogatást kapott.

12. táblázat: **Dunakiliti Község Önkormányzata évenkénti bontásban a pályázatban elnyert összes forrás és az önerős összes beruházási érték 2018-2023 között** (adatok Ft-ban), forrás: Dunakiliti Község Önkormányzata adatai alapján saját szerkesztés

Év	Pályázatban elnyert összes forrás	Önerős összes beruházási érték
2018	47 050 000	164 643 096
2019	241 499 999	69 529 944
2020	25 949 687	6 985 000
2021	266 206 807	10 346 848
2022	259 163 417	24 162 987
2023	9 136 999	58 054 204
Összesen	849 006 909	333 722 079

Dunakiliti község kivételes helyzetét mutatja az önerős fejlesztések igen magas abszolút mértéke az elmúlt hat költségvetési évben, melyet a 12. táblázat szemléltet. Az önerős fejlesztések teljes összege 39, 31%-ot tett ki a pályázati úton megvalósultaknak.

4.5 A mélyinterjú kiértékelése

A mélyinterjút Kovács Andor Tamásné, Dunakiliti Község Önkormányzat polgármester asszonyával készítettem. A település érdekeit 10 éve képviseli polgármesterként, ez idő alatt számos fejlesztés megvalósult a községben. Úgy gondoltam, hogy a kutatási témám feldolgozásához megfelelő segítséget, információt tud számomra nyújtani. Az interjú során feltett kérdések az 1. mellékletben találhatóak. A dolgozatom további részében a mélyinterjút fogom kiértékelni.

Az első kérdéssel, arra kerestem a választ, hogy fejlődött-e a településkép, másrészt a közszolgáltatások köre vagy minősége a községben. Az interjú során kiderült, hogy az elmúlt években fejlődött a településkép és a közszolgáltatások köre Dunakilitiben. Rendezett utcakép, új intézmények létesültek pl. a bölcsőde és több középület (Faluház) is felújításra került. Maguk a fejlesztések során teljesen megújult a falukörnyezet, energiatakarékosabbá váltak a közintézmények és elkészült az Egészségház is. Számos utca aszfaltos útja és járdaszakasza megújult, valamint megépült a Batthyány sétány és a sétálóút a Villa közben. Az eredményeket kiválóan mutatja, hogy a település elnyerte 2016-ban, 2018-ban és 2024-ben a Magyarországi Falumegújítási Díj kiváló fokozatát, valamint 2018-ban I. helyezett lett a „Virágos Magyarországért” versenyben. 2016-ban az Entente Florale Europe rangos környezetszépítő versenyen ezüst minősítést kapott.

Maga az Integrált Településfejlesztési Stratégia elkészítése nem kötelező a falvakban, de erősen ajánlott, különösen, ha pályázni szeretnének, ezért kérdésként vetődött fel bennem azzal kapcsolatban, hogy van-e a településnek Integrált Településfejlesztési Stratégiája és az milyen szerepet játszik abban, hogy mire pályázik. Megtudtam, hogy a településnek jelenleg nincsen Integrált Településfejlesztési Stratégiája. Utoljára 2006-ban készült településfejlesztési stratégia, ami nincsen aktualizálva. A 2011. évi CLXXXIX: törvény alapján a helyi önkormányzatoknak kötelező a gazdasági programjuk meghatározása. A gazdasági programban határozzák meg azokat a helyi célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a költségvetési kerettel összhangban, a helyi társadalmi, gazdasági és környezeti adottságok figyelembevételével, valamint a megyei koncepcióhoz igazodva születnek meg. Dunakiliti Község Önkormányzat gazdasági programja révén egy egységes, előre meghatározott célrendszer szerint működik, s ennek köszönhetően fejlődik a település. A település gazdasági programját a dolgozatom 2.5.2-es fejezetében be is mutattam.

Az interjú során megkérdeztem, hogy milyen információs csatornákat vesz figyelembe az önkormányzat a pályázati lehetőségek megkeresésekor, valamint a község pályázatainak kb. hány százalékát írja külső pályázatiíró személy vagy cég. A válasz szerint a község önkormányzata a vármegyei önkormányzat mellett kapcsolatban áll az Arrabona EGTC-vel, valamint a kiírt pályázatokról internetes forrásokból tájékozódik. A település pályázataink kb. 50%-át írja külső pályázatiíró.

A beszélgetés során rátértünk arra is, hogy egy finanszírozási forrás megpályázásakor milyen szempontokat vesz figyelembe a község önkormányzata. Tudomásomra jutott, hogy egy finanszírozási forrás megpályázást mindig mérlegeli az önkormányzat. Elsősorban arra koncentrál, hogy mire van leginkább szükség a településen és mi az, ami a lakosság nagyobb körét érinti. Arra a következtetésre jutottam, hogy a pályázatok kiírása előtt a társadalmi egyeztetés legyen szélesebb körű. Fontos lenne, hogy a pályázatok kiírása előtt helyi közösségek, civil szervezetek véleménye és igénye figyelembe legyen véve, mert így a pályázatok jobban igazodhatnak a valós helyi szükségletekhez, ezáltal növelve a pályázatok sikerességét és hatékonyságát.

Az összeállított kérdéssorom következő kérdése az volt, hogy mi a véleménye az EU-s és a hazai forrásból megvalósuló pályázati rendszerről és melyiket tartja előnyösebbnek Dunakiliti jövője szempontjából, valamint a hazai vagy uniós pályázatok a sikeresebbek/keresettebbek-e és miért. A beszélgetés során arra a megállapításra jutottam, hogy mindkettő egyformán fontos a település szempontjából. Értesültem arról is, hogy több önkormányzat esetében keresettebbek a hazai források, mivel ezen pályázatok elszámolása könnyebb. Kitértünk arra a kérdésemre is, hogy a község esetében a LEADER pályázatok visszaszorulóban vannak-e a Magyar Falu Programhoz képest, valamint volt-e a 2018-2023-as időszakban sikeres LEADER-pályázat. Egyértelművé vált számomra, hogy mindkét típusú pályázat fontos a település szemszögéből és nem kerültek háttérbe a LEADER-pályázatok. A 2018-2023-as időszakban két sikeres LEADER-es pályázatot nyert el az önkormányzat, az egyik a Batthyány-kastély sétányhoz kapcsolódott.

Rákérdeztem arra is, hogy milyen típusú pályázatok fordulnak elő leggyakrabban a településen, valamint milyen arányban vannak az elnyert és elutasított pályázatok a különböző pályázati alapok esetében (TOP, MFP, VP, PM, BM, LEADER). A településvezető elmondása alapján az elmúlt 10 évben mindegyik esetében volt sikeres pályázata a falunak. A pályázatok 85%-a sikeres és 15%-a elutasított, ez az arány kimondottan jónak mondható. Megbeszéltük, hogy az

elnyert pályázatok esetében az önkormányzat mennyire működik együtt helyi üzleti vagy civil szervezetekkel, illetve volt-e olyan fejlesztés a településen, amely más önkormányzatokkal közös beruházásban történt. Tényszerűen a beruházások, felújítások során helyi vállalkozásokkal dolgozik együtt az önkormányzat, ha van rá lehetőség. A Magyar Falu Program keretében a járdafelújítások, Villa köz burkolatfelújítása során a helyi Dekor Térkő Kft. végezte a kivitelezést. A civil szervezetekkel, egyesületekkel együttműködve valósulnak meg minden esetben a falunapi, adventi, tavaszi programok, rendezvények.

Mindössze két olyan támogatást tudott említeni a településvezető, amely más önkormányzattal közös fejlesztés volt. Így létesült egy határon átnyúló szlovák-magyar projekt keretében a Mosoni Dunán a kishajókikötő. A TOP-5.3.1-16-GM1-2017-00001 sz. „Közösségépítés négy évszakban” című pályázat megvalósítása Dunakilitin és Feketeerdőn, ami a helyi hagyományokra épülő közösségfejlesztő programok erősítésére irányult. (Dunakiliti 35 millió Ft, Feketeerdő 5 millió Ft) Pl. Szent András-napi disznótoros, cserebere bazár. Ez számomra meglepő, hiszen az önkormányzat nagyszámú együttműködésben vesz részt, amelyek nem vonnak maguk után közös fejlesztéseket. Lényeges továbbá megemlítenem, hogy ez a két beruházás a vizsgált 2018-2023-as időszak előtt történt.

A vizsgálataim során kiderült, hogy a település saját bevételeihez az iparüzési adó jelentős mértékben hozzájárul, ezért kérdést fogalmaztam meg, hogy saját forrásból történnek-e fejlesztések a településen, illetve az önkormányzat pályázati támogatásból vagy saját forrásból finanszírozza-e a rendezvényeket. Az interjú során fény derült arra, hogy vannak olyan fejlesztések a településen, amelyeket saját forrásból finanszíroznak. Saját forrásból valósult meg pl. a Belsőmajor út útfelújítása és az új sportpálya az iskola udvarán. Kiderült, hogy mindkét forrásból valósulnak meg rendezvények: a Csiripiszli ünnep és a Falunap saját forrásból, míg a múzeumi-levéltári előadássorozat a NMI támogatásával. Jelenleg Dr. Batthyány Strattmann László kapcsán indul a község a Kisalap Projekt pályázatán.

Kíváncsi voltam, hogy milyen fejlesztési célú társulás tagja a település és milyen szerepük van ezeknek a társulásoknak, ezért az interjú során rákérdeztem. Dunakiliti önkormányzat szempontjából rendkívül fontos a Szigetköz-Mosoni-sík LEADER Egyesület, valamint tagja a Szigetköz Natúrpark Egyesületnek, ami elsősorban természetvédelmi célú.

Az önkormányzat rendkívül jó kapcsolatot ápol a szomszédos községekkel, elsősorban szakmai és turisztikai célú az együttműködés. Szorosabb a kapcsolat Feketeerdővel, mivel közös hivatalt működtetnek. A térségi kapcsolatok közszolgáltatás területén érvényesülnek, mivel Dunakiliti oktatási és nevelési szolgáltatást nyújt a környező települések számára. A község ellátási

szerződéssel kapcsolatban áll környékbeli önkormányzatokkal: Feketeerdő, Bezenye, Dunasziget, Püski, Levél, Mosonszentmiklós, Mosonmagyaróvár, mivel a környező településekről Dunakilitire járnak óvodába, bölcsődébe a gyerekek.

A határon átnyúló együttműködéses kérdésemre azt a választ kaptam, hogy az önkormányzat többször pályázott együtt Doborgaz településsel. A Doborgaz és Dunakiliti közötti kerékpáros és gyalogoshíd projekt az Interreg V-A Szlovákia és Magyarország Együttműködési Program keretében, az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) 85%-os társfinanszírozásával valósul meg. A tervek szerint úgy volt, hogy a híd 2024-ben elkészül és része lesz az EuroVelo 6 kerékpáros útvonalnak, de jelenleg az építkezés áll. URL⁸, URL¹²

Végül tudakozódtam arról is, hogy mitől függ egy település pályázati aktivitása, illetve milyen lehetőségei vannak a szigetközi településeknek. Polgármester asszony szerint a település pályázati tevékenysége függ elsősorban a polgármester és képviselőtestület nyitottságától, elkötelezettségétől, valamint anyagi forrásaiktól. A szigetközi településeknek sokféle lehetőségük van, amivel élni tudnak pl. infrastruktúra, közszolgáltatások fejlesztése, turisztikai projektek és határon átnyúló pályázatok. A településvezető megosztotta velem a jövőre néző fejlesztési elképzeléseket Dunakilitivel kapcsolatban, melyek a következők: új iskola szárny építése, nyugdíjasház, kerékpárút Dunakiliti és Mosonmagyaróvár között, szabad strand: fürdőhely a Kisévi Duna-ágon, járdák, útfelújítások, közbiztonság: modern kamerarendszer, jó közösség építő programok, fő utca egyik oldala rendezett, a másik még felújításra vár, Pintér-híd felújítása.

Összeségében úgy gondolom, hogy a mélyinterjúval még több információhoz jutottam a településemről. A bennem felmerült kérdésekre az interjú során választ kaptam és kutatásomat tovább erősíti. Egyértelmű, hogy Dunakiliti pályázati aktivitása révén kiemelkedő szigetközi település. A község fókuszál a fejlesztésekre, amit saját vizsgálataim és a mélyinterjú is alátámaszt. Elmondható, hogy jó kapcsolatban állnak egymással a szigetközi önkormányzatok, de tényleges fejlesztés esetében nem tudunk élő kapcsolatokról beszélni. A saját vizsgálataim és a polgármesteri interjú alátámasztásával egyértelmű, hogy Dunakiliti Község Önkormányzata minden esetben elő tudja teremteni a pályázathoz kapcsolódó önerőt. Továbbá információt szereztem arról, hogy a pályázati összeg nem minden esetben elegendő a beruházáshoz és ki kell egészíteni pl. az Aktív turisztikai pályázatnál 4,7 millió helyett 7,5 millió Ft önerőre volt szükség.

5. Következtetések és javaslatok

Helyi életminőség szempontjából fejlett a település, amelynek a méretéhez képest jelentős gazdasági ereje van. Ez kedvező fejlesztési pozícióba helyezi a községet.

A saját vizsgálataim során az önkormányzat saját vagyonának alakulása a 2018-2023-as időszakban folyamatosan növekedett, amit több tényező is befolyásolt: a helyi adók, pályázati források, beruházások fejlesztések, a helyi gazdasági aktivitás és a költségvetési támogatások. Költségvetése stabil, a bevételek fedezték a kiadásokat a vizsgált időszakokban. A bevételei lehetőséget biztosítanak a kötelező és önként vállalt feladatok teljesítésére. A fejlesztései megvalósításához központi forrásokat használ fel, de saját erőből finanszírozott beruházásokat is végez pl. Belsőmajor utca útfelújítás. Jelentős bevételi forrásnak számítanak a helyi adók, s azon belül a legjelentősebb a helyi iparüzési adó. A 2018-2023-as időszakban a kiadásainak megoszlása is rávilágít arra, hogy a beruházásokra, fejlesztésekre nagy hangsúlyt fektet az önkormányzat.

Egyértelmű, hogy Dunakiliti pályázati aktivitása révén kiemelkedő szigetközi település. A község fókuszál a fejlesztésekre, amit saját vizsgálataim és a mélyinterjú is alátámaszt. A községben hat év alatt 23 db nyertes pályázat volt, amelyből 11 db-ot a Magyar Falu program tett ki. A vizsgált 2018-2023-as időszakban a beruházások elsősorban a település életminőség javítása, vidék megtartó képességre fejlesztésre irányultak pl. járda, intézmények felújítása. Korszerű közintézményekkel bővült a település, egyre több szolgáltatás érhető el pl. bölcsőde. Ezen típusú beruházások révén és kedvező fekvésének köszönhetően a közszolgáltatások terén központi szerepet tölt be. A térségi kapcsolatok erőssége a közszolgáltatások területén érvényesül, mivel Dunakiliti szolgáltató több településnek is. Térségi szerepet betöltő intézmények: a Kiserdei Óvoda és Kiserdei Bölcsőde. A község ellátási szerződéssel kapcsolatban áll több környékbeli önkormányzattal: Bezenye Dunasziget, Feketeerdő, Mosonmagyaróvár, Püski, Levél, Mosonszentmiklós, ami alapján meghatározható, hogy térszervező ereje túlmutat a nagyságrendjén, amit a szuburbanizációs folyamatok erősen befolyásolnak. Ennek ellenére az intézményeket érintő beruházásokat Dunakiliti magára vállalta, amit pályázati sikeressége és saját bevételeinek nagyságrendje miatt megtehetett.

Mint láthattuk, több fejlesztési célú térségi társulásnak tagja és jó kapcsolatot ápol a szigetközi önkormányzatokkal, de közös együttműködésben fejlesztések nem valósulnak meg, így az utóbbiak esetében nem tudunk élő kapcsolatokról beszélni. Az együttműködéses fejlesztések során a legfőbb akadályt a pályázati kiírások és a közös beruházások bonyolult elszámolási folyamatai jelentik, mert túlzott adminisztratív munkákat vonnak maga után. Úgy

gondolom nem egyszerű olyan fejlesztést találni, ahol az érintett települések érdekei egybeesnek.

Véleményem szerint Dunakiliti önkormányzat pályázati aktivitása sikerességének titka a következő tényezőkben rejlik:

- nyitott és elkötelezett a képviselőtestület és a polgármester,
- konkrét célokat nevesít a gazdasági programban,
- az anyagi lehetőségek, mint helyi források és az önerő előteremtése megvalósul,
- mérlegel, mire van leginkább szükség a településen élők szempontjából,
- szakmai támogatás igénybevétele, mint pályázatiíró cégek bevonása,
- pályázati lehetőségekről szóló naprakész információkban való jártasság,
- kulcspozíciójú település, földrajzi elhelyezkedés szempontjából.

Úgy gondolom, hogy a település jövőbeli fejlesztéseihez érdemes olyan stratégiát követni az önkormányzatnak, amely az eddigi sikerekre épít. Jelenleg a beruházások terén közös beruházások ritkán fordulnak elő, ezért javasolt átgondolni olyan közös projekteket más önkormányzatokkal, amelyek többek között közlekedési infrastruktúrákat, zöld energiaforrásokat, vagy digitális megoldásokat érintenek. A közös pályázati lehetőségek igénybevétele tovább növelné a falu és térsége fejlődési potenciálját. A község eddig is kiválóan használta ki a pályázati lehetőségeket, ezért érdemes ezt a stratégiát tovább folytatni. Javaslom a pályázatiíró céggel való együttműködés folytatását és új partnerek bevonását a jövőbeni projektekből. Továbbra is törekedjen a fenntarthatóságra és a zöld energetikai beruházásokra pl. energiatakarékos közvilágítás, elektromos töltőállomások létesítése, zöld közterületek mivel ezek egyaránt vonzóvá teszik a települést a helyi lakosok és az új betelepülők számára. A község folytassa tovább az infrastruktúra fejlesztését, többek között további útfelújításokkal és járdákkal, valamint fiatal családok és gyermekek számára vonzó szolgáltatások, mint például játszótérek fejlesztésével, karbantartásával, illetve gyermek- és ifjúsági programok szervezésével a község népességmegtartó erejének növelése érdekében. Érdemes lenne településfejlesztési stratégiát készíteni, mivel ez egy átfogó és átgondolt képet képes adni a település fejlődése szempontjából, segítve az erőforrások jövőbeni felhasználását és a közösségi igények kielégítését. Célszerű megkérdezni, bevonni a lakosság széles körét a település jövőbeni fejlesztési terveivel kapcsolatban.

Irodalomjegyzék

Könyvek

1. Fazekas I. (2017): *Általános statisztika 11. osztály*. Piliscsév: Műszaki Könyvkiadó Kft.
2. Karácsony I. (2014): *Dunakiliti (Kiliti) története*. Dunakiliti: Dunakiliti Község Önkormányzata
3. Pervez G., Kjell G. (2011): *Kutatásmódszertan az üzleti tanulmányokban*. Budapest: Akadémiai Kiadó
4. Rechnitzer J., Smahó M. (2011): *Területi politika*. Budapest: Akadémiai Kiadó
5. Suri A., Edelmayer A. (2015): *A 850 éves Dunakiliti értéktára*. Dunakiliti: Dunakiliti Község Önkormányzata

Könyvfejezet

1. Rechnitzer J. (2007): Település és fejlesztés-A közszolgáltatások hatékonyságának növelése a településfejlesztésben. In: Rechnizer J. (szerk.): *A településfejlesztés tartalma és működési rendszere*. Budapest: KSZK ROP 3.1.1 Programigazgatóság Kiadó, pp. 13-32.
http://www.rkk.hu/rkk/nyuti/pages/kiadvany_2007_MKI.pdf (letöltés: 2023. 06.05)

Folyóiratcikk, elektronikus folyóiratcikk

1. Alexay Z. (2018): TERMÉS A Szigetköz múltja és jelene. *Honismeret* 46. évf. 3. szám (2018. június) 50-61. EPA azonosító: EPA-03018-00250-0100.
https://epa.oszk.hu/03000/03018/00250/pdf/EPA03018_honismeret_2018_3_050-061.pdf
(letöltés dátuma: 2023.04.10)
2. Fekete D. – Kézai P. K. – Dömötör M. (2023): Merre tovább a vízszintszabályozás után? – Gazdaságfejlesztési lehetőségek a Szigetközben. *Földrajzi Közlemények*. 2023.147. 1. pp. 24-39.
<https://ojs3.mtak.hu/index.php/fk/article/view/9615>, <https://doi.org/10.32643/fk.147.1.2>
(letöltés dátuma: 2023. 06. 25)
3. Hardi T. – Nárai M. (2005): Szuburbanizáció és közlekedés a Győri agglomerációban. *Tér és Társadalom* 19. évf. 2005/1. 81-101.p.
https://real.mtak.hu/116065/1/EPA02251_Ter_es_tarsadalom1967.pdf (letöltés dátuma: 2023. 06. 26)

4. Mezei I. -Tóth P. (2008): A települési és területi önkormányzatok kapcsolatai a magyar-szlovák határ mentén. *Tér és Társadalom* 22. évf. 2008/3. 51-80.p.
<https://tet.rkk.hu/index.php/TeT/article/view/1185/2367> (letöltés dátuma: 2023.05.30) [A települési és területi önkormányzatok kapcsolatai a magyar-szlovák határ mentén megtekintése \(rkk.hu\)](#)
5. Somlyódy P. E. (2020): A vidéki térségek felzárkóztatásának feltételei és eszközei uniós szemszögből-Visszatérés az endogén erőforrásokra alapozott fejlesztési szemlélettől az újraelosztó támogatáspolitikához Magyarországon. *Tér és Társadalom* 34.évf., 4.szám, 2020, <https://tet.rkk.hu/index.php/TeT/article/view/3298/5421>, (letöltés dátuma: 2024. 11. 11) <https://doi.org/10.17649/TET.34.4.3298>
6. Szörényiné K. I. (1997): Egy kistérség sikerének titka-avagy tettek és tervek a Nyugati-kapu Térségfejlesztési Társulás „Háztáján”. *Tér és Társadalom* 11. évf. 1997/4. 25-43. p.
<https://tet.rkk.hu/index.php/TeT/article/view/448/896>, (letöltés dátuma: 2023. 05.17)

Közlemény internetes honlapról/portálról

1. Szörényiné Dr. K. I. (2003): *Szigetközi térség és a Mosoni-Duna Területfejlesztési Konceptiójának Aktualizálása*. Nyugat-Magyarországi Tudományos Intézet Közleményei 151.sz. Miniszterelnöki Hivatal Nemzeti Területfejlesztési Hivatal megbízásából a VI/L-684/2002 számú szerződés alapján, Győr. <https://docplayer.hu/105076728-Nyugat-magyarorszag-tudomanyos-intezet-kozlemenyei-sz.html>, (letöltés dátuma: 2023. 06. 23)
2. KSH (2011): *Népszámlálás 2011 Módszertani megjegyzések, fogalmak*. Központi Statisztikai Hivatal Honlapja, Budapest.
<https://www.ksh.hu/nepszamlalas/docs/modszertan.pdf>, (letöltés dátuma 2023.04.16. 13:00)

Doktori értekezés, disszertáció, szakdolgozat, diplomamunka

1. Szabó M. (2005): *Vizes élőhelyek tájökológiai jellemvonásai a Szigetköz példáján*. [Akadémiai Doktori értekezés] Budapest. 169 p. http://real-d.mtak.hu/268/1/Szabo_Maria.pdf, (letöltés dátuma 2023. 06.25)

Tervdokumentumok

1. GYMSTKH (2021): Győr-Moson-Sopron megye Területfejlesztési Konceptiója- Helyzetfeltárás egyeztetési változat 5.0 2021-2027.
https://www.gymsmo.hu/data/files/2021/teruletfejlesztes_anyagok/GYMSM_2021_HF_5_0_20210907.pdf, (letöltés dátuma: 2023.04.12)
2. GYMSTFK (2021) GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA 2021-2027
https://www.gyms.hu/data/files/2021/teruletfejlesztes_anyagok/GYMSM_Konceptio_5.0_20210701_01.pdf , (letöltés dátuma: 2023.06.09)
3. GYMSVITP (2015): Győr-Moson-Sopron Megyei Integrált Területi Program 2014-2020
http://www.alpokalja-fertotaj.hu/upload/content/20/gyms_megyei_integralt_teruleti_program_znfq.pdf (letöltés dátuma: 2023. 05. 16)
4. GYMSVITP (2023): Győr-Moson-Sopron Vármegye Integrált Területi Programja 2021-2027. Győr.
https://gyms.hu/data/files/2023/VEGLEGES_%20GyMS_ITP_20230302_3_0_valtozat_GYMS.pdf (letöltés dátuma: 2023. 06.15)
5. ÉDUVIZIG (2020): *Jelentős Vízgazdálkodási kérdések 1-1 Szigetköz vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési alegység vitaanyag*. Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, Győr.
https://vizeink.hu/wp-content/uploads/2020/04/1_1_Szigetkoz_JVK_2020_04_22.pdf (letöltés dátuma: 2023. 04. 18)
6. SZMLEADER (2016): Helyi Fejlesztési Stratégia 2014-2020. Mosoni-sík Leader Egyesület Kiadó, Kimle
https://www.gyms.hu/data/files/teruletfejlesztes/2014_2020_tajekoztato_anyagok/2016_04_15_hfs_Gszigetkoz_mosoni_sik_leader_egyesulet_2014_2020.pdf, (letöltés dátuma: 2023.04.11)
7. SZTETDM (2012): A Szigetköz Turizmusért Egyesület helyi turisztikai szervezeti, „TDM” stratégiája 2013-2020
https://szigetkozportal.hu/uploads/files/98609600_1393933891.pdf, (letöltés dátuma: 2023.04.09)

8. SZTETDM (2021): A Szigetköz Turizmusért Egyesület „TDM” stratégia aktualizálása 2020-2025 https://szigetkozportal.hu/uploads/files/88234600_1625135407.pdf, (letöltés dátuma: 2023.04.09)

Internetes oldalak

- URL¹: <https://www.dunakiliti.hu/>, (letöltés dátuma: 2023.04.12)
- URL²: <http://www.eduvizig.hu/content/siker-es-volt-dunakiliti-projektele-m%C5%B1szaki-%C3%A1tad%C3%A1sa>, (letöltés dátuma: 2023.04.16)
- URL³: <https://szigetkoz-naturpark.hu/ertektar/>, (letöltés dátuma: 2023.04.01)
- URL⁴: <https://jegyzo.hu/mosonmagyarovari-kisterseg-20045/> (letöltés dátuma: 2023.05.14)
- URL⁵: <http://www.mosonmagyarovarterseg.hu/> (letöltés dátuma: 2023.05.15)
- URL⁶: <https://new.szms.hu/> (letöltés dátuma: 2023.05.16)
- URL⁷: <https://szigetkozportal.hu/egyesuletunk/> (letöltés dátuma: 2023.05.16)
- URL⁸: <https://www.skhu.eu/?lang=hu> (letöltés dátuma: 2023.06. 10)
- URL⁹: <https://magyarfaluprogram.hu/ismerje-meg-programunkat> (letöltés dátuma: 2023.05.20)
- URL¹⁰: <https://marketingblogger.hu/kvalitativ-kutatas/> (letöltés dátuma: 2024.09.01)
- URL¹¹: <https://marketingblogger.hu/kvantitativ-kutatas/> (letöltés dátuma: 2024.09.01)
- URL¹²: <https://uj szo.com/regio/all-az-epitkezes-a-doborgaz-dunakiliti-gyalogoshidnal> (letöltés dátuma: 2024.10.10)
- URL¹³: <https://www.palyazat.gov.hu/programok/szechenyi-2020/top> (letöltés dátuma: 2024.09.02)
- URL¹⁴: <https://www.palyazat.gov.hu/programok/szechenyi-terv-plusz/top-plusz> (letöltés dátuma: 2024.09.02)
- URL¹⁵: <https://e-telepulesek.hu/csabrendek/palyazatok/index.html#info> (letöltés dátuma: 2024.09.05)
- URL¹⁶: <https://www.palyazat.gov.hu/programok/vidékfejlesztési-program> (letöltés dátuma: 2024. 09.08)

Önkormányzati hivatkozások:

1. DKÖ¹ Készítette: Dunakiliti Község Önkormányzata (2012) Dunakiliti Településszerkezeti terv, Jóváhagyott tervdokumentáció
2. DKÖ² Szabó B. (2011), Dunakiliti Környezetvédelmi Programja, Véleményezési Tervdokumentáció. Készítette: Dunakiliti Község Önkormányzata
3. DKÖ³: Készítette: Dunakiliti Község Önkormányzata (2015.március 25), Dunakiliti Község Önkormányzat Gazdasági Programja 2015-2019.
4. DKÖ⁴: Készítette: Dunakiliti Község Önkormányzata (2020.április 24.), Dunakiliti Község Önkormányzatának Gazdasági Programja 2019-2024.
5. Dunakiliti Község Önkormányzat 2018. évi költségvetés végrehajtásáról szóló szöveges beszámoló, szöveges mellékletei, zárszámadási mellékletei 2018
6. Dunakiliti Község Önkormányzat 2019. évi költségvetés végrehajtásáról szóló szöveges beszámoló, szöveges mellékletei, zárszámadási mellékletei 2019
7. Dunakiliti Község Önkormányzat 2020. évi költségvetés végrehajtásáról szóló szöveges beszámoló, szöveges mellékletei, zárszámadási mellékletei 2020
8. Dunakiliti Község Önkormányzat 2021. évi költségvetés végrehajtásáról szóló szöveges beszámoló, szöveges mellékletei, zárszámadási mellékletei 2021
9. Dunakiliti Község Önkormányzat 2022. évi költségvetés végrehajtásáról szóló szöveges beszámoló szöveges mellékletei, zárszámadási mellékletei 2022
10. Dunakiliti Község Önkormányzat 2023. évi költségvetés végrehajtásáról szóló szöveges beszámoló, szöveges mellékletei, zárszámadási rendelet mellékletei 2023

Jogszabályok

1. Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
2. 1990. évi C. törvény a helyi adókról
3. 2011. évi CLXXXIX törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
4. 2000. évi C. törvény a számvitelről
5. 2011. évi CXCVI. törvény a nemzeti vagyonról
6. 2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról
7. 518/2020. (XI:25.) Korm. rendelet a gyermeket nevelő családok otthonfelújítási támogatásáról

Ábrajegyzék

1. táblázat: Dunakiliti település lakónépességének változása 2011-2023 , forrás: TEIR adatai alapján saját szerkesztés	14
2. táblázat: Regisztrált vállalkozások száma (db) Dunakilitin 2011-2022 , forrás: TEIR adatai alapján saját szerkesztés	15
3. táblázat: Dunakiliti Község Önkormányzata eszközállományának alakulása 2018-2023. között (adatok ezer Ft-ban) , forrás: Dunakiliti Község Önkormányzata vagyonmérlegei 2018-2023 alapján saját szerkesztés	24
4. táblázat: Dunakiliti Község Önkormányzata helyi adóbevételeinek alakulása 2018-2023. között (adatok ezer Ft-ban) , forrás: Dunakiliti Község Önkormányzata 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023. évi költségvetései végrehajtásáról szóló szöveges beszámolók adatai alapján saját szerkesztés	29
5. táblázat: Magyar Falu Program pályázatok keretében megvalósult projektek Dunakilitin 2018-2023. között (adatok Ft-ban) , forrás: Dunakiliti Község Önkormányzata adatai alapján saját szerkesztés	33
6. táblázat: Forrásallokáció a Szigetközi-Mosoni sík fejlesztési térségre vonatkozóan (adatok Ft-ban) , forrás: Győr-Moson-Sopron Vármegye Integrált Területi Programja ITS (2021-2027) alapján saját szerkesztés	34
7. táblázat: Terület-és Településfejlesztési Operatív Program (TOP, TOP Plusz) pályázatok keretében megvalósult, illetve megvalósítandó projektek Dunakilitin 2018-2023. között (adatok Ft-ban) , forrás: Dunakiliti Község Önkormányzata adatai alapján saját szerkesztés	35
8. táblázat: Belügyminisztériumi pályázatok keretében megvalósult projektek Dunakilitin 2018-2023. között (adatok Ft-ban) , forrás: Dunakiliti Község Önkormányzatának adatai alapján saját szerkesztés	36
9. táblázat: Vidékfejlesztési Program pályázatok keretében megvalósult projektek Dunakilitin 2018-2023. között (adatok Ft-ban) , forrás: Dunakiliti Község Önkormányzata adatai alapján saját szerkesztés	36
10. táblázat: Pénzügyminisztériumi pályázatok keretében megvalósult projektek Dunakilitin 2018-2023. között (adatok Ft-ban) , forrás: Dunakiliti Község Önkormányzata adatai alapján saját szerkesztés	37
11. táblázat: Dunakiliti által elnyert pályázati források összege és egy pályázatra jutó átlagos összeg forrásonként (Ft) 2018-2023 között , forrás: Dunakiliti Község Önkormányzata adatai alapján saját szerkesztés	37
12. táblázat: Dunakiliti Község Önkormányzata évenkénti bontásban a pályázatban elnyert összes forrás és az önerős összes beruházási érték 2018-2023 között (adatok Ft-ban) , forrás: Dunakiliti Község Önkormányzata adatai alapján saját szerkesztés	38
1. ábra: Dunakiliti Község Önkormányzata saját vagyonának alakulása 2018-2023. között (adatok ezer Ft-ban) , forrás: Dunakiliti Község Önkormányzata vagyonmérlegei (2018-2023) alapján saját szerkesztés	25
2. ábra: Dunakiliti Község Önkormányzata teljesített éves költségvetési bevételeinek és kiadásainak megoszlása 2018-2023. között (adatok ezer Ft-ban) , forrás: Dunakiliti Község Önkormányzata 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 évi költségvetései végrehajtásáról szóló szöveges beszámoló adatai alapján saját szerkesztés	27
3. ábra: Dunakiliti Község Önkormányzata teljesített felhalmozási bevételeinek megoszlása a teljes bevételen belül (%) 2018-2023. között , forrás: Dunakiliti Község Önkormányzata 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023. évi költségvetései végrehajtásáról szóló szöveges beszámolók adatai alapján saját szerkesztés	30
4. ábra: Dunakiliti Község Önkormányzata kiadásainak megoszlása (%) 2018-ban, 2019-ben, 2020-ban, 2021-ben, 2022-ben, 2023-ban , forrás: Dunakiliti Község Önkormányzata 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023. évi költségvetései végrehajtásáról szóló szöveges beszámolók alapján saját szerkesztés	31